

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla

Hanketta on rahoittanut Tampereen kaupungin kaupunkiympäristön kehittäminen -yksikkö, minkä lisäksi hanke on saanut Liikenneviraston, ympäristöministeriön, Kunnossa kaiken ikää (KKI) -ohjelman ja liikenne- ja viestintäministeriön yhteistä T&K -rahoitusta.

Raportti pohjautuu suurilta osin Juha Ruonalan Tampereen teknillisen yliopiston Liikenteen tutkimuskeskus Vernessä tekemään diplomityöhön.

Raportin koostaminen ja taitto: tutkija Tuuli Rantala, Liikenteen tutkimuskeskus Verne, Tampereen teknillinen yliopisto

Hankkeen ohjaus: Tampereen seudun KÄPY-ryhmä

Kuvat: Kalle Vaismaa, Tuuli Rantala (ellei toisin mainittu)

Toukokuu 2015

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

1. Mittaaminen on menestyksen avain

Tampereen kaupunkiseudun tavoitteena on, että kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteinen kulkutapaosuus nousee 40 %:sta 50–60 %:iin vuoteen 2030 mennessä. Olennainen tekijä tavoitteen saavuttamiseksi on mittaaminen, sillä:

- hyvät päätökset perustuvat luotettavaan tietoon,
- tavoitteen saavuttamiseksi täytyy tietää, missä nykyhetkellä mennään ja
- seurannalla varmistetaan, että käytettävissä olevat resurssit käytetään viisaasti.

Mittaaminen ja seuranta eivät ole itseisarvoja, vaan apuvälineitä suunnitteluun ja kehittämiseen. Seurantatietoja voidaan käyttää varsinkin liikennesuunnittelussa, maankäytön suunnittelussa ja päätöksenteon tukena. Seurannan avulla saadaan esimerkiksi tietoa käyttäjämäärien, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden sekä käyttäjien kokemusten kehittymisestä. Seurantatietoon nojaten voidaan arvioida seudun yhteisten ja kuntien omien tavoitteiden saavuttamista ja sen pohjalta asettaa uusia tavoitteita. Tieto käyttäjämääristä ja käyttäjäkokemuksista ohjaa toimenpidesuunnittelua ja talvihoidon kohdentamista. Seuranta auttaa hankkeiden tarpeen ja kiireellisuuden arvioinnissa sekä keskinäisen toteutusjärjestyksen määrittämisessä mahdollisimman vaikuttavasti. Seurannan kautta saadaan tietoa kehitystoimenpiteiden vaikuttavuudesta. Seurannan avulla koottua tietoa hyödynnetään pyöräilykatsauksessa, liikkumisen ohjauksessa ja muussa kuntalaisille sekä poliitikoille suunnattavassa viestinnässä.

Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma 2030, KÄVELYN JA PYÖRÄILYN VISIO:

”Tampereen kaupunkiseudulla kävellään ja pyöräillään merkittävästi nykyistä enemmän. Kaupunkiseutu on kestävä liikunnan esimerkialue Suomessa.”

1.1 Tampereen seudun seurantasuunnitelman tavoitteet

Seurannan kehittäminen Tampereen seudulla on osa seudun kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelmaa, joka valmistui vuonna 2012. Siinä on määritelty 31 pyöräilyä ja kävelyä edistävää kärkitoimenpidettä, joista yksi on kävelyn ja pyöräilyn käyttäjämäärien seurannan kehittäminen. Myös valtakunnallisissa tavoitteissa kävelyn ja pyöräilyn seurannan kehittäminen on korkealla. Liikenneviraston vuonna 2012 julkaisemassa Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisessa toimenpidesuunnitelmassa kävelyn ja pyöräilyn seuranta esitetään yhtenä kärkitoimenpiteenä.

Tampereen kaupunkistrategia 2025 ja sitä konkretisoivat toimenpidesuunnitelmat painottavat kestävien kulkumuotojen lisäämistä. Tampereen lisäksi myös Ylöjärvellä ja Kangasalla on asetettu kuntakohtaisia tavoitteita kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuksille. Tampereen kaupunkistrategian sekä Kangasalan ja Ylöjärven kuntakohtaisten kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelmien toteutumista seurataan vuosittain. Taustatiedoksi tarvitaan seurantatietoja kävelyn ja pyöräilyn käyttäjämääristä ja käyttäjien tyytyväisyydestä.

Tässä raportissa kuvataan, miten seuranta on suunniteltu kehitettäväksi Tampereella ja seudun muissa kunnissa sekä koko seudun tasolla. Suunnittelutyön aikana on selvitetty kansainvälisiä kokemuksia ja esimerkkejä onnistuneesta kävelyn ja pyöräilyn seurannasta. Työn tarkempi taustamateriaali löytyy kokonaisuudessaan Juha Ruonalan diplomityöstä (www.tampereenseutu.fi).

Seurantasuunnitelma pohjautuu Tuuli Rantalan ja Terhi Luukkosen laatimaan seurantamalliin, joka on esitelty Liikenneviraston (2014) julkaisussa ”Kävelyn ja pyöräilyn seuranta – ohjeita mittariston kokoamiseen”. Tässä työssä seurantamallia on sovellettu Tampereen kaupunkiseudulle siten, että Tampereen kaupungille on laadittu laaja seurantasuunnitelma ja kehyskunnille pienemmillä resursseilla toteutettava suunnitelma.

Kuva 1. Strategia, toimenpiteet ja seuranta muodostavat luonnollisen kokonaisuuden ja syklin ja luovat pohjan pyöräilyn ja kävelyn kokonaisvaltaiselle edistämiseksi (Suomennettu lähteestä Nordiske cykelbyer 2012a).

Kuva 2. Vaiheet kävelyn ja pyöräilyn seurannan suunnittelun taustalla (Suomennettu lähteestä Nordiske cykelbyer 2012b).

	Pyöräily	Jalankulku
Tampere	10	27
Kangasala	8	16
Lempäälä	8	12
Nokia	7	20
Orivesi	6	16
Pirkkala	10	14
Vesilahti	7	13
Ylöjärvi	8	11

Taulukko 1. Pyöräilyn ja kävelyn kulkutapajakaumat Tampereen kaupunkiseudulla (Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liikennetutkimus 2012).

”Päätöksiä tehdään ilman dataa parhaimmassa tapauksessa tunteisiin ja henkilökohtaisiin kokemuksiin perustuen.”

**Seurannan asiantuntija
Josephine Eady, Australia**

”Hyvät päätökset perustuvat luotettavaan tietoon, joka puolestaan kerätään riittävillä mittaustyökaluilla. Mittaaminen on yksi menestykseen johtavista ovista.”

**Kävelyn seurannan kansainvälinen pioneeri
Daniel Sauter, Sveitsi**

”Seurannassa on kyse siitä, että käytetään pieni määrä resursseja sen varmistamiseen, että suuremmat summat käytetään viisaasti.”

**Vekso Mobilityn asiantuntija
Marianne Weinreich, Tanska**

1.2 Missä mennään?

Tampereen kaupunki toteuttaa jo tiettyjä seurannan osa-alueita. Kävelijöiden ja pyöräilijöiden määriä on laskettu vuodesta 1999 lähtien käsinlaskentana 80 pisteessä vuosittain. Kiinteitä automaattilaskureita Tampereella on ollut toiminnassa 2000-luvun alusta asti, ja vuoden 2014 lopussa niitä oli yhteensä 36 kappaletta. Kävely- ja pyöräilyolosuhteiden tyytyväisyyskyselyjä Tampereella on tehty vuodesta 2011 lähtien Internet-kyselyinä. Tampereen pyöräilijät ovat tehneet vuosina 2014 ja 2015 pyöriteiden talvikunnossapidon seuranta. Lisäksi Tampereella kootaan vuosittain liikenneturvallisuusraportti, jossa on kuvattu myös jalankulku- ja pyöräilyonnettomuudet sekä niiden kehitys. Projektiluontoisesti on tehty muun muassa pyöräilyn pääreittien (100 km) kuntoinventointia (2013), pyöräilyn terveysvaikutuksia kuvaava HEAT-laskenta (2013) sekä kaupungin työntekijöiden työmatkakysely (2014).

Seudun muissa kunnissa kävelyn ja pyöräilyn kehittymistä on raportoitu kuntien hyvinvointikertomuksissa terveyden ja liikuntaharrastusten näkökulmasta. Vakiintuneita kävelyn ja pyöräilyn laskentoja ei toteuteta, eikä myöskään Pirkanmaan ELY-keskus laske käyttäjämääriä säännöllisesti. Laskentoja saatetaan tehdä joidenkin projektien yhteydessä, ja vähäisissä määrin myös seudullisen henkilöliikennetutkimuksen yhteydessä. Kokonaisvaltaista seurantajärjestelmää ei ole laadittu, eikä seuranta ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi.

”Laske se, mikä on laskettavissa; mittaa se, mikä on mitattavissa; ja mikä ei ole mitattavissa, tee se mittauskelpoiseksi.”

Galileo Galilei

2. Seurannan rakenne

2.1 Yleinen rakenne

Kävelyn ja pyöräilyn edistämistä ja työn tuloksia seurataan eri näkökulmista. Kustakin kokonaisuudesta tuotetaan tunnuslukuja, joista tärkeimmät nostetaan seurannan katsaukseen. Seuranta koostuu neljästä kokonaisuudesta

- Liikkumisen tunnusluvut
- Oma toiminta & liikkumisympäristö
- Asukkaiden tyytyväisyys & näkemykset
- Vaihtuvat teematutkimukset

Aihepiirejä koskevat tunnusluvut koskevat sekä kävelyä että pyöräilyä erillisinä tunnuslukuina ellei toisin ole mainittu. Esimerkiksi 'tyytyväisyys väylien talvikunnossapitoon' tarkoittaa tyytyväisyyttä kävelyväylien talvikunnossapitoon ja tyytyväisyyttä pyöräväylien talvikunnossapitoon. Sen sijaan 'tyytyväisyys pyöräilyn liikennejärjestelyjen selkeyteen' koskee luonnollisesti vain pyöräilyä.

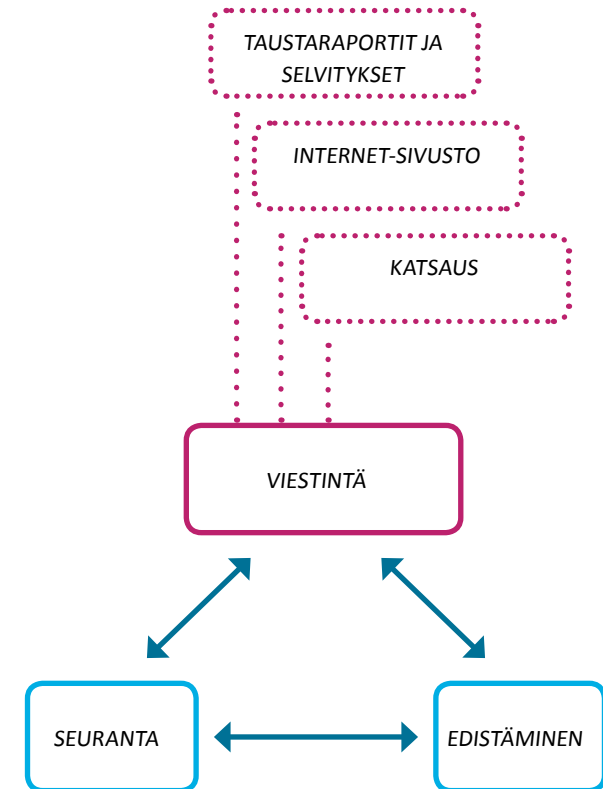
Kävelyn ja pyöräilyn seurannan tunnusluvut on neljän yllä mainitun kokonaisuuden lisäksi ryhmitelty myös sen mukaan, kuinka tieto kerätään. Tunnuslukujen tarkemmat kuvaukset löytyvät erillisestä liiteraportista.

Viestintä on kävelyn ja pyöräilyn seurannan ja edistämisen olennainen kumppani, joka jää usein valitettavan pienimuotoiseksi. Kun seurantatietoa kerätään, on tarkoituksenmukaista ottaa siitä kaikki hyöty irti viestimällä tuloksista tärkeille sidosryhmille. Näitä ovat ennen kaikkea päätöksistä vastaavat luottamusmiehet, strategioita ja suunnitelmia toteuttavat virkamiehet sekä asukkaat, joiden tapoihin ja tottumuksiin toimenpiteet ja muutosvaatimukset yleensä kohdistuvat. Viestintä on oleellinen osa Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräilyn seurannan kehittämistä.

Kävelyn ja pyöräilyn seurannan tuloksista julkaistaan joka toinen vuosi kävelyn ja pyöräilyn katsaus, johon kootaan keskeisimmät ja viestinnän kannalta mielenkiintoisimmat seurantatiedot. Tietoa ja aineistoa välitetään kuitenkin jatkuvasti seurannan koordinaattoritahon ylläpitämille Internet-sivuille niiltä osin kuin se on tarkoituksenmukaista. Näin esimerkiksi kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen liittyviä tapahtumia ja tehtyjä toimenpiteitä koskevat tiedot saadaan kerättyä heti, jolloin vältytään työn kasautumiselta kun katsaus on ajankohtainen. Kävely- ja pyöräilykatsauksesta, seurannan Internet-portaalista ja viestinnästä on kerrottu tarkemmin myöhemmin.

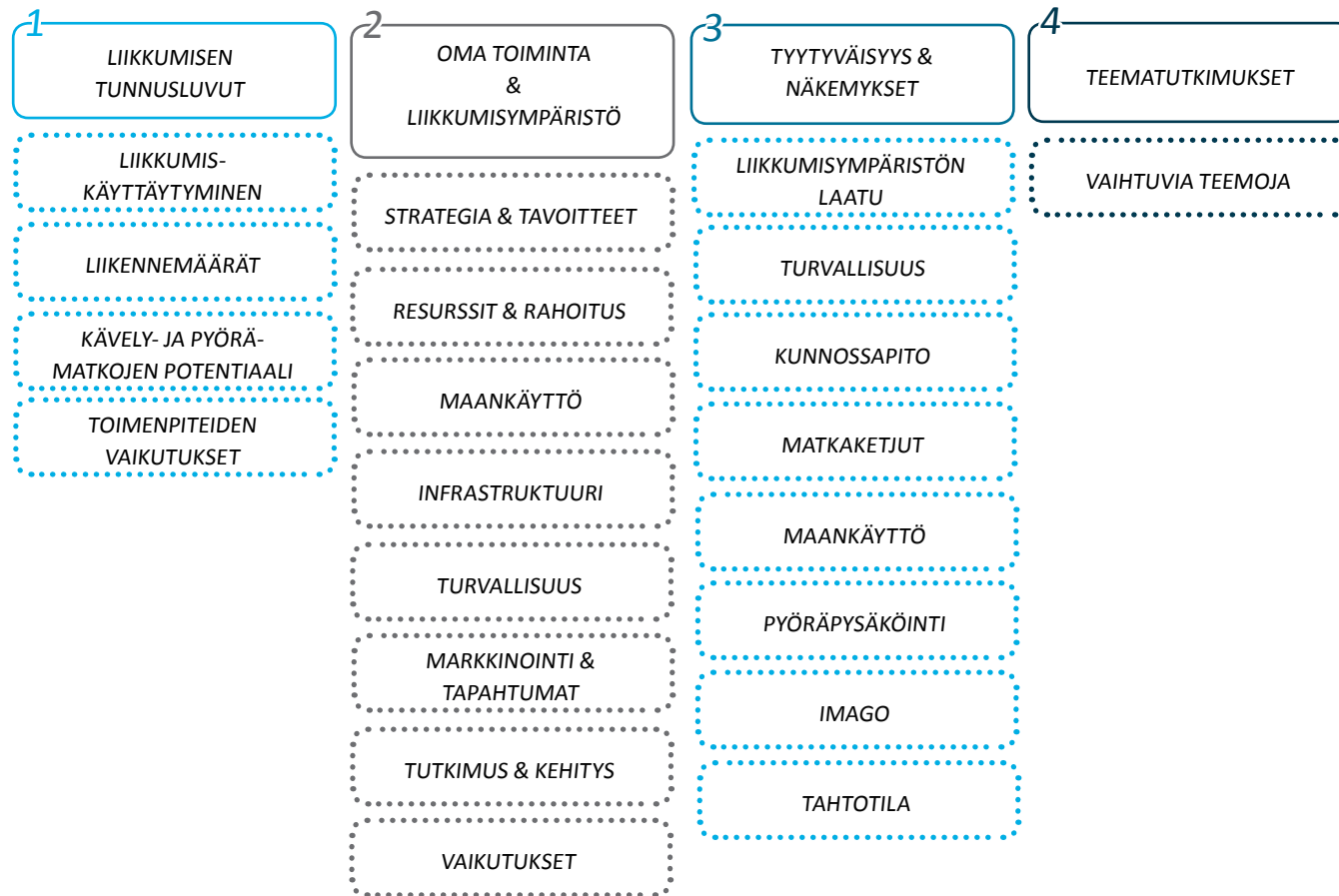

Kuva: Jarno Hietanen

Kuva 3. Kävelyn ja pyöräilyn seuranta kytkeytyy kiinteästi viestintään. (Kaavio: mukaillen, täydennetty Kujanpää 2014, s. 64)

TAMPEREEN SEUDUN KÄVELYN JA PYÖRÄILYN SEURANNAN PÄÄKOKONAISUUDET

LIKKUMISKÄYTTÄYTYMINEN

2.2 Liikkumisen tunnusluvut

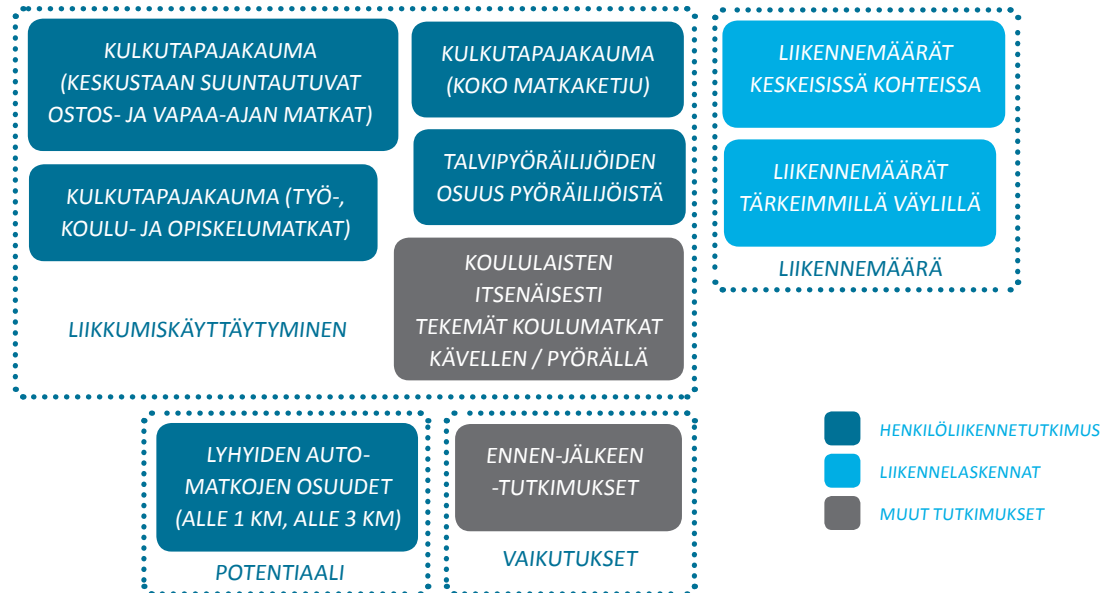
Liikkumisen tunnusluvuilla tarkoitetaan tietoa ihmisten liikkumisesta ja liikkumistottumuksista. Nämä tiedot saadaan pääosin tilastollisesti luotettavasta henkilöliikennetutkimuksesta sekä vuosittaisista liikennelaskennoista. Suuntaa-antavaa tietoa ihmisten liikkumiskäyttäytymisestä voidaan saada myös asukaskyselyistä.

Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus toteutetaan viiden vuoden välein. Vuodesta 2016 alkaen Tampereen seudun liikennetutkimus toteutetaan osana valtakunnallista tutkimusta. Tutkimuksen tuloksena saadaan luotettavasti liikkumisen perustunnusluvut kuten matkamäärät ja kulkutapajakaumat. Vuodesta 2016 alkaen tutkimuksella saadaan tieto pääkulkutavan lisäksi myös matkan eri osista ja siten kävelyn ja pyöräilyn käytöstä esimerkiksi joukkoliikenteen liityntämatkoilla.

Asukaskyselyyn voidaan sisällyttää myös kysymyksiä liikkumistottumuksista. Kysely toteutetaan Tampereella vuoden ja muissa seudun kunnissa kahden vuoden välein ja voi siten tuottaa suuntaa-antavaa tietoa liikkumistottumusten kehittymisestä henkilöliikennetutkimuksia useammin.

Kävelyn ja pyöräilyn liikennelaskentoja tehdään tällä hetkellä järjestelmällisesti vain Tampereella keskusta-alueella ja keskustaan johtavilla pääteillä (ks. <http://tampere.liikennetilastot.fi>). Vuonna 2015 käynnistetään kävelyn ja pyöräilyn laskennat kaikissa kuntakeskuksissa ja alakeskuksissa sekä seudullisilla pyöräilyn pääreiteillä. Tämän lisäksi olisi tarpeen tehdä ennen-jälkeen -laskentoja merkittävien uusien tai parannettavien kohteiden ympäristössä, jotta saadaan tietoa kehittämistoimenpiteiden vaikutuksista. Jatkossa laskentoja voidaan laajentaa kävelyn ja pyöräilyn kannalta kiinnostaviin kohteisiin, kuten muille merkittävälle virkistys- ja työ- ja opiskelumatkaliikenteen reiteille sekä oleskelun seurantaan aukioille, puistoihin ja ostosalueille. Laskentapisteidien määrittelyä varten taustamateriaalina ovat kesän 2015 liikenteen laskentapistet.

LIKKUMISEN TUNNUSLUVUT

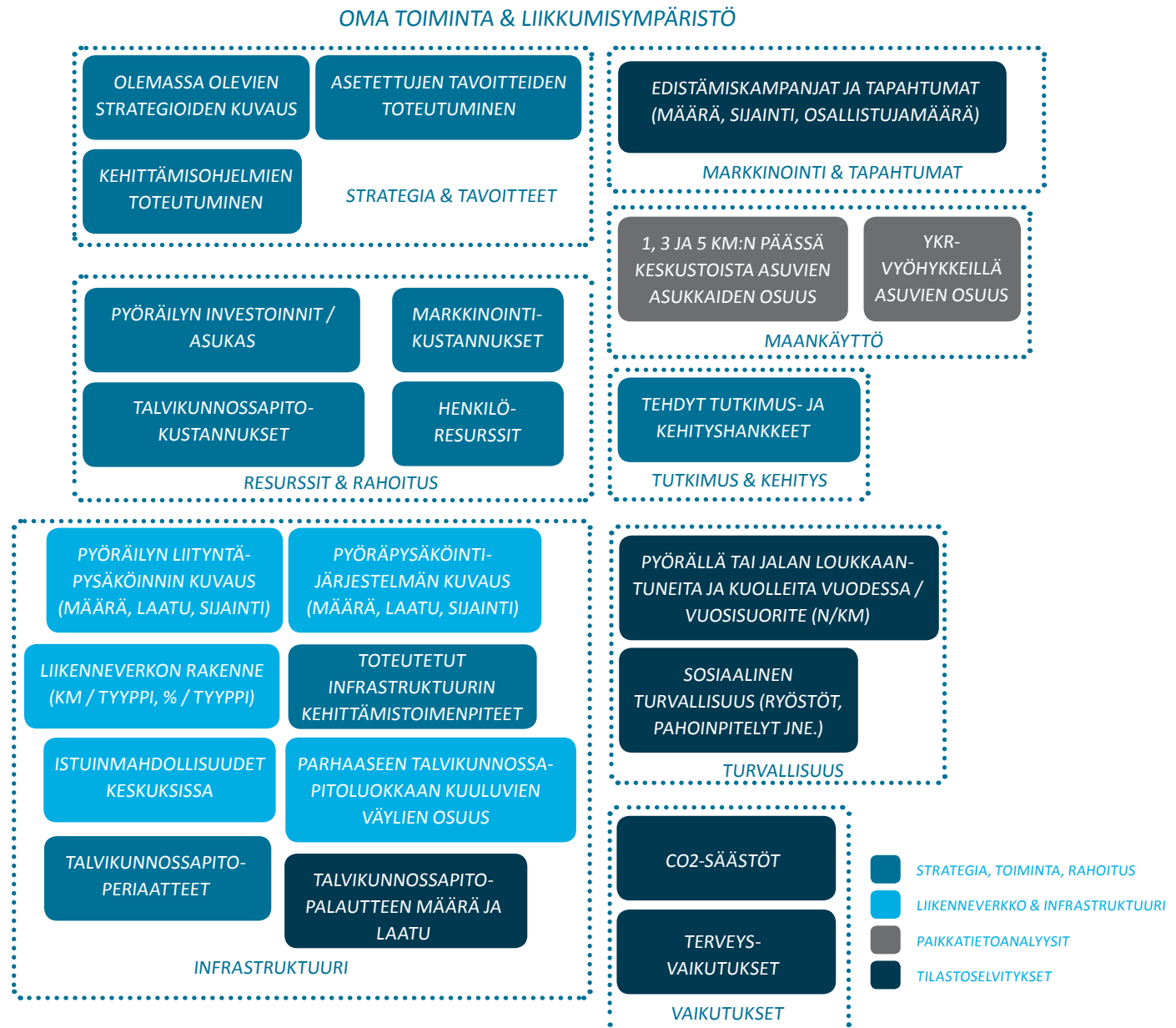

2.3 Oma toiminta & liikkumisympäristö

Osio sisältää kuntien omaa toimintaa koskevat tilastoitavat asiat, joiden avulla voidaan tarkkailla omien resurssien, tehtyjen toimenpiteiden ja aikaan saatujen tuotosten kehittymistä.

Oman toiminnan seuranta sisältää tunnuslukuja, jotka kertovat kunnan omasta toiminnasta kävelyn ja pyöräilyn edistämisen saralla. Tällaisia ovat esimerkiksi kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman toimenpiteiden toteutuminen, toteutetut kampanjat ja tapahtumat sekä resurssit. Osio sisältää myös erilaiset tilastoitavat asiat esimerkiksi liikenneturvallisuuteen liittyen.

Liikkumisympäristö-osio käsittää kaikki liikenneverkkoa ja kaupunkiympäristöä sekä kaupungin tarjoamia palveluita koskevat tunnusluvut, kuten pyöräpysäköinnin määrän ja liikenneverkon kuvauksen.

2.4 Tyytyväisyys & näkemykset

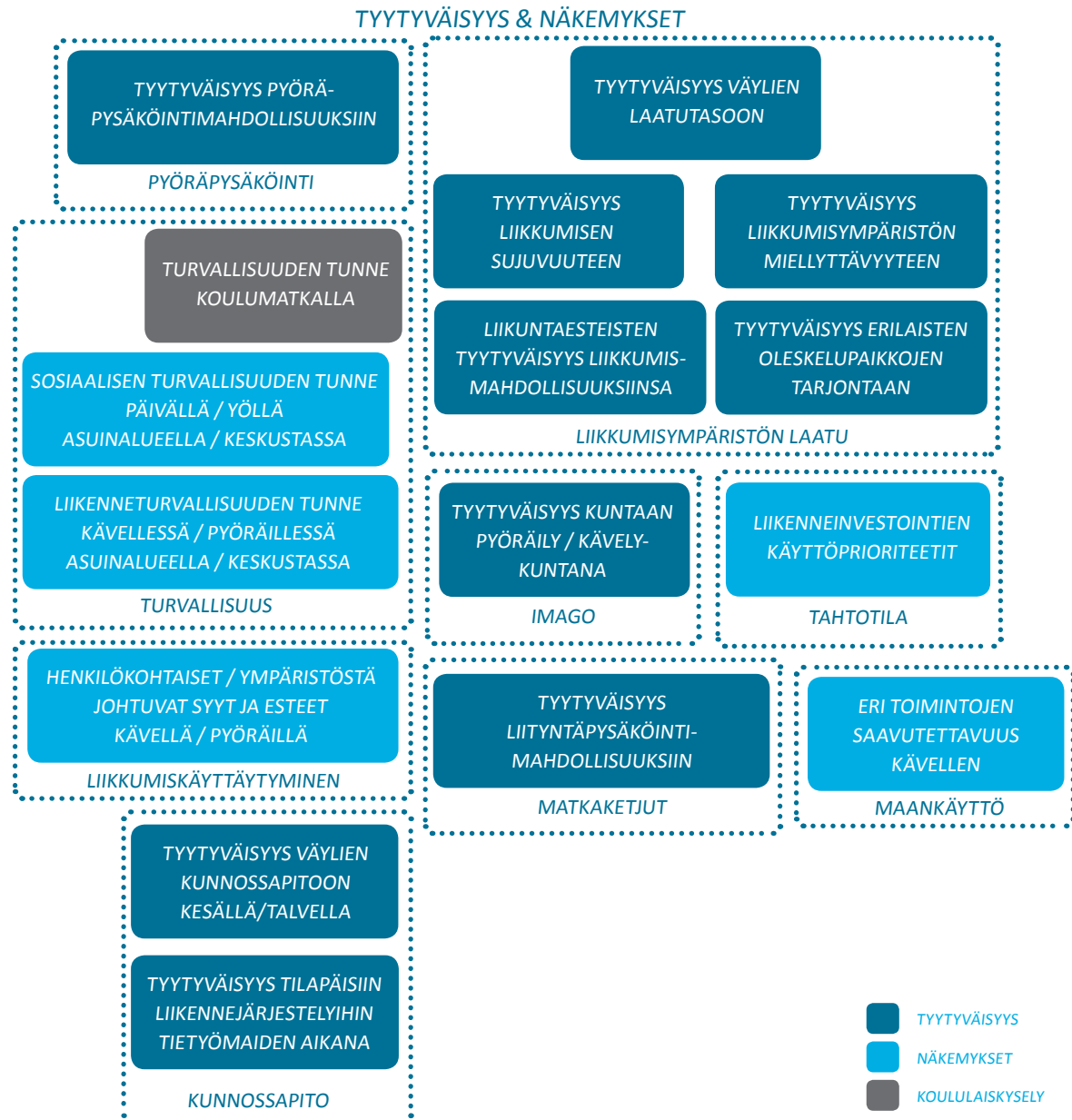
Asukkaiden tyytyväisyyden ja mielipiteiden selvittäminen on tärkeä osa toimivaa seurantaa, sillä asukkaat ovat todellisia asiantuntijoita arvioimaan liikkumisympäristönsä laatua. Liikkumisen tunnuslukujen ja tilastojen kertoessa ”kuinka paljon” tarvitaan monipuolista tietoa myös kysymyksiin ”millainen” ja ”miksi”. Kyselyjen kysymyspatteristot löytyvät erillisestä liiteraportista.

Asukaskysely toteutetaan Tampereella vuoden ja muissa kunnissa kahden vuoden välein syys-lokakuussa. Sen avulla voidaan tehdä päätelmiä liikennejärjestelmän ja kaupunkiympäristön laadusta sekä kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuudesta. Kyselyssä kysytään asukkaiden liikkumistottumuksia, tyytyväisyyttä sekä näkemyksiä kävelyn ja pyöräilyn liikkumisolosuhteiden kehittämiseen.

Talvikunnossapidon tyytyväisyyskyselyllä selvitetään asukkaiden mielipiteitä talvikunnossapidon laadusta. Tampereella kyselyä on toteutettu jo useita vuosia ja sitä on tarkasteltu yhdessä muiden talvikunnossapidon seurantatulosten kanssa. Kysely toteutetaan joka vuosi keväällä.

Karttapohjaisten kyselyjen avulla saadaan paikkaan sidottua tyytyväisyys- ja olosuhdetietoa. Tyytyväisyyskyselyihin voidaan tarvittaessa lisätä karttapohjainen osuus, jolla voi antaa tiettyyn kohteeseen kohdennettua palautetta.

Koululaiskyselyiden avulla voidaan selvittää kustannustehokkaasti tärkeän liikkujaryhmän, koululaisten, liikkumistottumuksia sekä heidän vanhempien näkemyksiä esimerkiksi koulumatkan turvallisuudesta. Kysely tehdään ala- ja yläkouluissa sekä Tredussa ja lukioissa koulujen avustuksella kolmen vuoden välein.

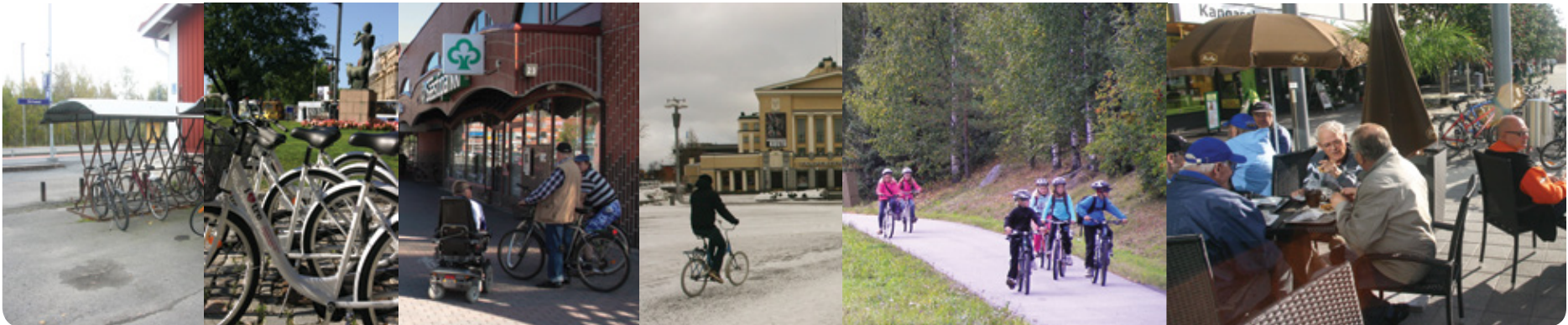
2.5 Teematutkimukset

Teematutkimukset palvelevat kulloinkin ajankohtaisena olevien keskustelujen ja tietotarpeiden sekä viestinnän tarpeita. Eri teemoihin liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä voidaan tehdä vaihtelevasti ja tarpeen mukaan. Teematutkimukset eivät välttämättä tarvitse aina omia lisätutkimuksia, vaan niitä varten voidaan käyttää monia jo saatavissa olevia tutkimusten ja tietolähteiden aineistoja. Erilaiset teemat muodostavat kahden vuoden välein julkaistavan kävelyn ja pyöräilyn katsauksen vaihtuvan osion.

Esimerkiksi talvipyöräily-teema voisi pitää sisällään tietoa talvipyöräilyolosuhteista Tampereen eri väyläluokkien kunnossapitokartan avulla sekä tietoa talvipyöräilyn hyödyistä. Teemaan voitaisiin nostaa henkilöliikennetutkimuksesta, liikennelaskennoista sekä asukaskyselyistä tarkemmin tietoa mm. asukkaiden pyöräilyaktiivisuudesta talvella ja tyytyväisyydestä pyöräilyn talvikunnossapitoon sekä näiden kehityksestä ja tasosta suhteessa mahdollisiin tavoitteisiin tai muihin kaupunkeihin. Teeman yhteydessä voidaan myös viestiä toteutetuista talvipyöräilyn markkinointitempauksista sekä toimenpiteistä, joita kaupunkiseudulla on tehty talvipyöräilyolosuhteiden kehittämiseksi.

VAIHTUVIA TEEMOJA

- TYÖMATKAPYÖRÄILY- JA KÄVELY
- PYÖRÄILY JA JOUKKOLIIKENNE
- KAUPUNKIPYÖRÄT TAMPEREELLA
- KÄVELYN JA PYÖRÄILYN HYÖDYT JA VAIKUTUKSET
- UNIVERSAL DESIGN / ESTEETÖN YMPÄRISTÖ
- TALVIPYÖRÄILY
- KOULULAISTEN LIIKKUMINEN
- KÄVELY, PYÖRÄILY JA KAUPANKÄYNTI
- JNE.

2.6 Tunnusluvut tavoitteiden asettamista varten

Tiedon lisäämisen ja toimenpiteiden vaikutusten todentamisen lisäksi seurantaa käytetään tavoitteiden asettamisen ja niiden saavuttamisen tarkastelemisen apuna. Strategian tai toimenpideohjelman toteuttamiseen liittyvien tavoitteiden asettamisessa voidaan käyttää apuna SMART-mallia. SMART-mallin mukaan (Rantala & Luukkonen 2014) hyvät tavoitteet ovat:

- määrällisiä ja selkeitä (S = Specific),
- mitattavissa olevia (M = Measurable),
- saavutettavissa olevia (A = Attainable),
- oleellisia ja asiaankuuluvia (R = Relevant) ja
- aikaan sidottuja (T = Timely).

Oheiseen taulukkoon on koottu tärkeimpiä ja onnistumisia hyvin kuvaavia tunnuslukuja, joiden kehitystä seurataan tarkemmin ja joiden suhteen tavoitteita on mielekästä asettaa. Taulukossa on eritelty lähde, josta tieto saadaan sekä koskeeko mittari Tampereen kaupunkiseutua, Tampereen kaupunkia, muita seudun kuntia vai Pirkanmaan ELY-keskusta. Myös kunnossapidon kehittäminen on seudulla tavoitteena ja esimerkiksi talvikunnossapidon tavoitteita ja seurantaa kehitetään seudulla omana hankkeenaan.

Taulukko 2. Tunnusluvut tavoitteiden asettamista varten.

X = tavoitteiden asettaminen ensimmäisessä vaiheessa

(X) = myöhemmin käyttöön otettava tunnusluku

Liikkumisen tunnusluvut	Lähde	Seutu	Tampere	Muut kunnat	ELY
Kulkutapajakauma • työmatkoilla • koulu- ja opiskelumatkoilla	HLT HLT	X X	X X	X X	
Lyhyiden automatkojen osuudet • alle 1 km matkoilla • alle 3 km matkoilla	HLT HLT	X X	X X	X X	
Liikennemäärien kehitys laskentapisteissä (ja arvio osuuden muutoksesta) • pyöräilijät • kävelijät	Laskennat Laskennat		X X	X X	X X
Talvipyöräilijöiden osuus pyöräilijöistä	HLT Laskennat	X	X	(X)	(X)
Koululaisten itsenäisesti kävellessä tai pyörällä tekemien koulumatkojen osuus kaikista koulumatkoista	Koululaiskysely		X	X	
Oma toiminta & liikkumisympäristö	Lähde	Seutu	Tampere	Muut kunnat	ELY
Strategia ja tavoitteet Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	KÄPY-ohjelman seuranta	X	X	X	X
Resurssit Pyöräilyn investoinnit (€/asukas)	Tilinpäätös		X	X	X
Infrastrukturi Toteutetut infrastruktuurin parantamistoimenpiteet Kuntoluokkaan 1 kuuluvien inventoitujen seudullisten ja alueellisten pääreittien osuus Liityntäpysäköinnin määrä, laatu ja sijainti Julkisten ulkotilojen pyöräpysäköinnin määrä, laatu ja sijainti	Tekn. toimi Inventoinnit Tekn. toimi Tekn. toimi		X X X X	X (X) X	X (X) X
Maankäyttö YKR-vyöhykkeillä (joli ja kävely) asuvien osuus	MAL-seuranta	X			
Turvallisuus Loukkaantuneita ja kuolleita vuodessa / kokonaissuorite • pyöräilijänä • jalankulkijana	Vakuutusyhtiöiden liikennevahinkotilasto		X X	X X	
Markkinointi ja tapahtumat Käpy-tapahtumat (kuvaus, määrä, sijainti, osallistujamäärä, kustannukset)	Liikkumisen ohjaus		X	X	
T&K 2 vuoden aikana valmistuneet T&K-hankkeet	Yhteistyö	X	X		X
Tyytyväisyys	Lähde	Seutu	Tampere	Muut kunnat	ELY
Tyytyväisyys kuntaan • pyöräilykuntana • kävelykuntana	Tyytyväisyyskysely Tyytyväisyyskysely		X X	X X	
Tyytyväisyys liikkumisen sujuvuuteen	Tyytyväisyyskysely		X		
Tyytyväisyys väylien laatuun	Tyytyväisyyskysely		X		
Tyytyväisyys väylien talvikunnossapitoon	Kunnossapitokysely Tienkäyttäjätutk.kys.		X	X	X
Liikuntaesteisten tyytyväisyys liikkumismahdollisuuksiinsa	Tyytyväisyyskysely		X		

3. Seurannan toteutus

3.1 Mitä seuranta vaatii kunnilta

Kävelyn ja pyöräilyn seurannassa monet tiedot ovat jo olemassa, ne tulee ainoastaan kerätä yhteen ja hyödyntää.

Liikkumisen perustunnusluvut saadaan henkilöliikennetutkimuksesta. Kunnille suurimman lisätyön ja -kustannukset kävelyn ja pyöräilyn seurannan kehittämisessä aiheuttavat liikennelaskentojen toteuttaminen. Kunnat toteuttavat kesällä 2015 käsinlaskentoja useissa pisteissä. Tulosten perusteella päätetään automaattilaskinten tarve ja sijoituspaikat sekä kohteet, joissa jatketaan käsinlaskentoja.

Oman toiminnan seuranta vaatii kunnilta henkilöresursseja sen verran, että kyseiset tiedot kootaan yhteen ja välitetään eteenpäin. Kuntien oman toiminnan seuranta käynnistetään niistä tiedoista, jotka on saatavissa nykyisillä toimintatavoilla. Jatkossa seurantaa kehitetään vähitellen kattavammaksi.

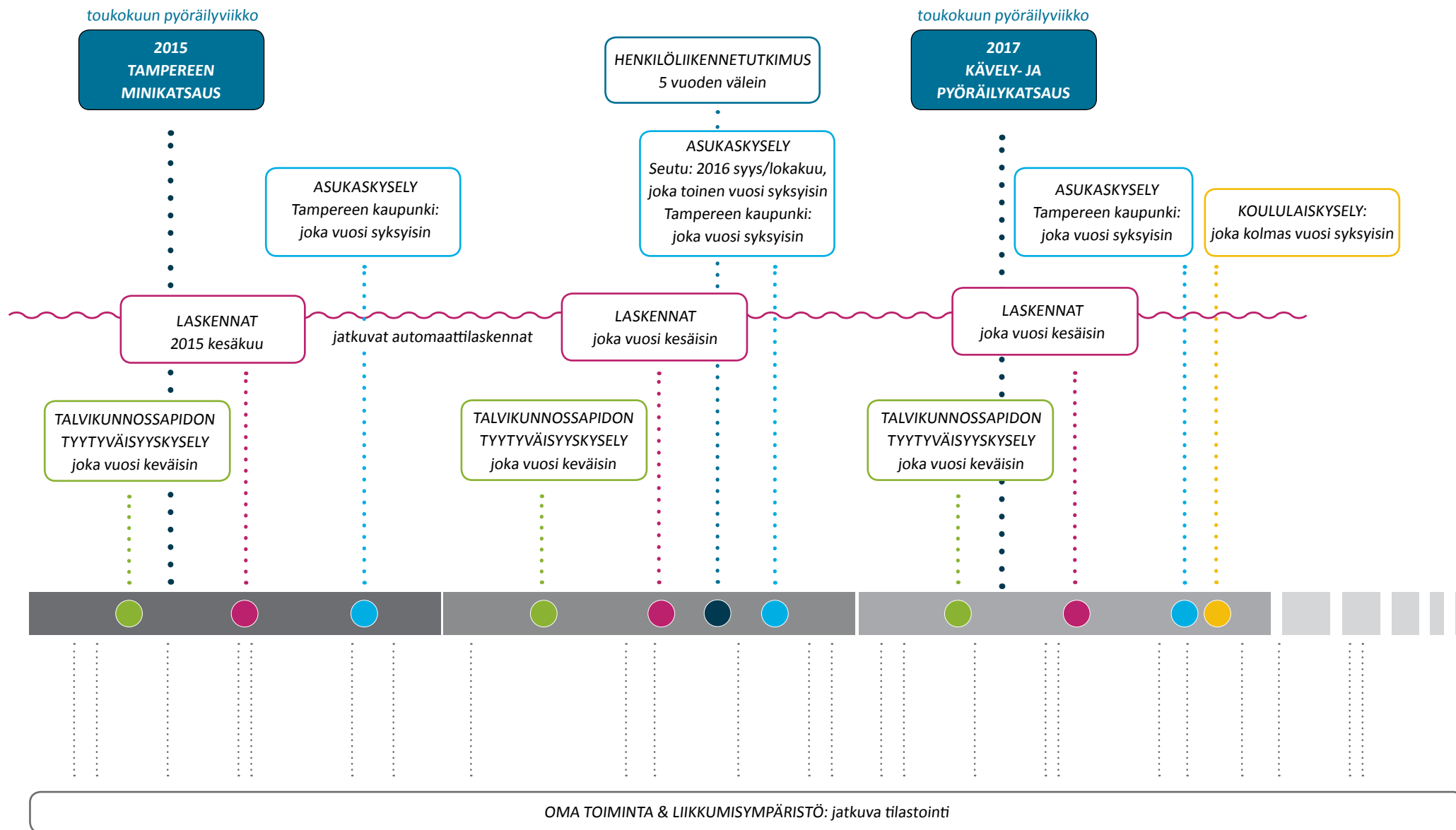
Käpy-ryhmän jäsenet toimivat kunnissaan seurannan yhteyshenkilöinä ja kokoavat eri hallinnonalojen seurantatiedot. Heidän tukenaan työssä on kunnissa toimivat kävelyn ja pyöräilyn, kestävän kehityksen tai liikenneturvallisuustyön poikkihallinnolliset työryhmät.

Tampereella on jo aikaisemmin toteutettu kävelyyn ja pyöräilyyn liittyen käyttäjätyytyväisyyskysely ja talvikunnossapidon tyytyväisyyskysely. Kyselyt otetaan käyttöön myös Tampereen seudun muissa kunnissa. Internet-kyselyiden tekninen toteutus, kyselyiden markkinointi ja tulosten analysointi hoidetaan koko seudulla samanaikaisesti seututoimiston koordinoimana. Koululaiskysely toteutetaan seututoimiston ja sivistystyöryhmän koordinoimana WILMA- ja HELMI-järjestelmien kautta.

Seuraavalla sivulla on esitetty seurantaan liittyvien tutkimusten ajankohdat sekä toistuvuus kokonaisuuden hahmottamiseksi.

SEURANTAAN LIITTYVIEN TUTKIMUSTEN AJANKOHDAT

4. Viestintä

4.1 Viestintäkokonaisuus

Seurannasta viestitään kuntalaisille, päätöksentekijöille, asiantuntijoille ja sidosryhmille. Näiden ryhmien tietotarpeet ovat erilaiset ja tämän takia vaaditaan erilaisia raportteja seurantatuloksien esittelyyn.

Raportointi koostuu kolmesta pääkokonaisuudesta, jotka ovat

- 1) seurannan katsausraportti,
- 2) seurannan yksityiskohtaisemmat tutkimus- ja selvitysraportit sekä
- 3) seurantatiedon koostava Internet-sivusto.

Seurannan yksityiskohtaiset tutkimus- ja selvitysraportit ovat esimerkiksi laskentojen ja tyytyväisyyskyselyjen yhteydessä koottavia tutkimusraportteja ja liikenneturvallisuusraportteja, joista voidaan poimia pyöräilyä ja kävelyä koskevat olennaisimmat ja mielenkiintoisimmat tiedot kävely- ja pyöräilykatsaukseen sekä Internet-sivustolle.

4.2 Kävely- ja pyöräilykatsaus

Tampereen kaupunkiseudun kävely- ja pyöräilykatsaus julkaistaan kahden vuoden välein ja se sisältää tärkeimmät nostot eri tutkimusten ja teemojen raporteista. Katsausraportista on suositeltavaa julkaista helposti luettavissa oleva painettu lehti, jota seudun asukkaat voivat vapaasti ottaa luettavakseen esimerkiksi joukkoliikenneterminaaleista ja muista sopivista pisteistä. Raportti julkaistaan myös Internetissä PDF-versiona. Hyväksi ajankohdaksi raportin julkaisulle on todettu olevan kevät, jolloin katsaus toimii käynnistyvän pyöräilykauden markkinointina.

Kävely- ja pyöräilykatsaus sisältää seuraavat asiat:

- Oman toiminnan sekä kehityskohteiden esittely
- Yleiset kävelyn ja pyöräilyn liittyvät trendit ja tunnusluvut seudulla
- Infrastruktuurin ja maankäytön kehittyminen
- Asukkaiden mielipiteet ja näkemykset
- Vaihtuvat ajankohtaiset teemat

Oman toiminnan sekä kehityskohteiden esittely

Raportti antaa hyvän kanavan seudun yhteisten ja kuntakohtaisten tavoitteiden viestimiseksi. Samalla voidaan kertoa, miten toimenpideohjelmien toteuttamisessa edetään. Katsauksessa voidaan esitellä oman toiminnan tilaa ja kehittymistä kunnissa ja seudulla. Lisäksi voidaan kertoa kuluneen kauden aikana käynnissä olleista kampanjoista ja järjestetyistä tapahtumista.

Yleiset kävelyn ja pyöräilyn liittyvät trendit ja tunnusluvut seudulla

Raportissa esitetään yleiset liikkumiseen liittyvät trendit sekä asetettuihin tavoitteisiin liittyvät tunnusluvut. Kävely- ja pyöräilymäärät voidaan kytkeä muun muassa HEAT-analyysin avulla saatuihin terveyshyötyihin.

Infrastruktuurin ja maankäytön kehittyminen

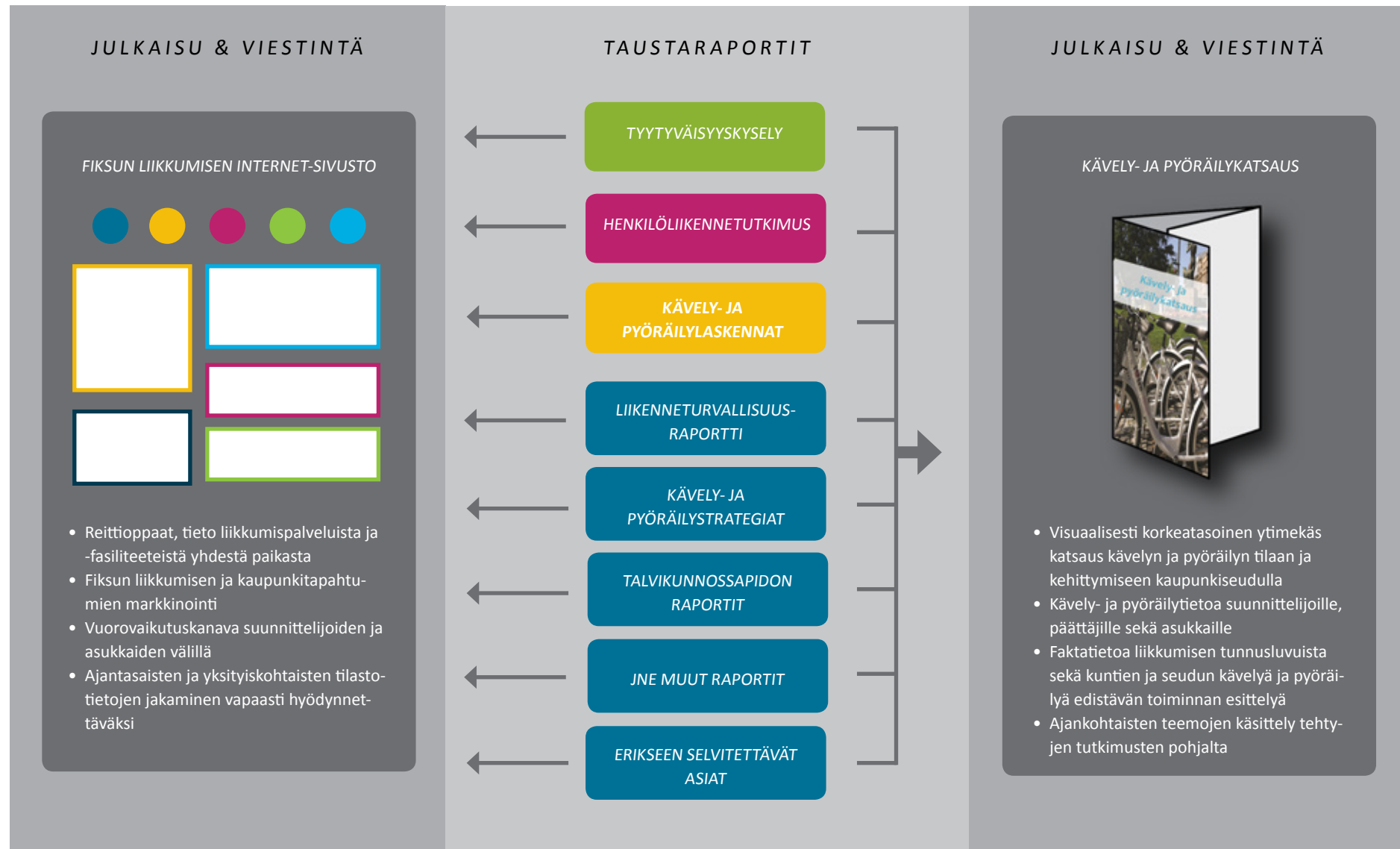
Liikenneverkon kehittyminen on hyvä esitellä kaikkien kulkutapojen osalta. Kävelyn ja pyöräilyn näkökulmasta kiinnostavat verkon kehittyminen sekä muutokset väylien määrässä ja laadussa. Lisäksi pyöräpysäköintimahdollisuuksien ja -olosuhteiden kehittyminen on tarpeen raportoida. Maankäytön kehittymisen osalta on mielenkiintoista, miten uudet asuin- ja työpaikka-alueet liittyvät kaupunkien ja kuntien keskustoihin sekä aluekeskuksiin. Myös maankäytön tiivistämiseen tähänneitä toimenpiteitä voidaan tuoda esiin.

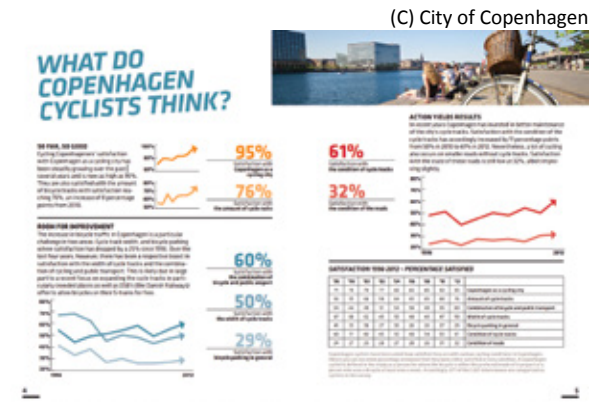
Asukkaiden mielipiteet ja näkemykset

Käyttäjätyytyväisyydestä viestiminen on tärkeä osa raporttia, sillä käyttäjien mielipiteet antavat tärkeää tietoa toimenpiteiden suunnittelulle. Osa tuloksista voidaan raportoida aikasarjana taulukko- tai kuvaajamuodossa, jolloin lukijat näkevät kehityksen havainnollisesti. Tärkeimpiä tyytyväisyyttä mittaavia tunnuslukuja ovat seuraavat:

- Tyytyväisyys kuntaan kävely- ja pyöräilykuntana
- Tyytyväisyys liikkumisen sujuvuuteen
- Tyytyväisyys väylien laatuun
- Tyytyväisyys liikkumisympäristön miellyttävyyteen
- Liikuntaesteisten tyytyväisyys liikkumismahdollisuuksiinsa
- Tyytyväisyys väylien talvikunnossapitoon
- Tyytyväisyys pyöräpysäköintimahdollisuuksiin
- Liikenneturvallisuuden tunne
- Sosiaalisen turvallisuuden tunne
- Turvallisuuden tunne koulumatkalla

TAMPEREEN SEUDUN SEURANNAN VIESTINTÄKOKONAISUUS

Kuva 4. Esimerkki Kööpenhaminan Bicycle Account 2012 -katsauksesta. (Kuva: City of Copenhagen)

Vaihtuvat ajankohtaiset teemat

Raportin yhtenä osana voivat olla vaihtuvat teemaosiot, jotka paneutuvat johonkin valittuun teemakokonaisuuteen ja tuovat lisäväriä sekä ajankohtaisuutta seurantaan ja viestintään. Erilaisia teemakokonaisuuksia, joihin liittyviä lisäselvityksiä ja omia tutkimuksia voidaan tehdä ovat muun muassa:

Työ- ja koulumatkapyöräilyn ja -kävelyn kehittyminen. Työ- ja koulumatkaliikuminen on säännöllistä, jolloin sen seuranta on helppo toteuttaa. Työmatkaliikenteestä saadaan tietoa esimerkiksi henkilöliikennetutkimuksista ja erikseen tehdyistä kyselyistä ja haastatteluista. Koululaisten matkoista saadaan tietoa omista kyselyistä ja mahdollisesti myös Liikkuva koulu -aineistoista.

Kävelyn ja pyöräilyn kytkeytyminen joukkoliikenteeseen. Tampereen kaupunkiseudulla on melko pitkät etäisyydet, jolloin joukkoliikenteen merkitys korostuu. Pyöräilyn kantama ei riitä kaikilla matkoilla. Kestävän matkaketjun kilpailukyky autoliikenteeseen nähden on tärkeää Tampereen seudulla, minkä vuoksi sen kehittämistä on tarkoituksemukaista seurata. Katsausraportin lukijoita kiinnostavat erityisesti kävelyn ja pyöräilyn kytkeytyminen joukkoliikenteeseen ja sen kehittyminen kaupunkiseudulla. Raportissa on hyvä kertoa, miten pysäkkien ja terminaalien saavutettavuus on parantunut kävellessä ja pyörällä. Myös pyöräilyn liityntäpysäköintiolosuhteiden kehittyminen on merkittävää ja samoin mahdollisuuksien parantuminen kuljettaa pyörää joukkoliikennevälineissä.

Kaupunkipyörät Tampereella (Citybike). Olennaista on kertoa Citybike-toimintaan liittyvistä tavoitteista ja kehityssuunnitelmista. Samalla voidaan markkinoida Citybike-mahdollisuuksia Tampereella ja esittää siihen liittyvä lainauspistekartta. Citybike-teeman yhteydessä voidaan pyrkiä selvittämään myös pyöräilyturismia ja turistien mielipiteitä Tampereen pyöräilymahdollisuuksista.

Universal Desing tai esteetön ympäristö. Universal Desing on termi, joka kuvaa kaikille sopivaa eli universaalia suunnittelua. Kaikille sopiva ympäristö on esteetön. Esteettömyys on varsinkin Tampereella tärkeä kokonaisuus ja sopii omaksi raportointiteemakseen. Kiinnostavaa ovat universal designin tavoitteet ja kehittyminen. Teeman yhteydessä voidaan tehdä selvitys oman kunnan esteettömistä liittymistä. Lisätietoa voidaan tarvittaessa kerätä erillisellä kyselyllä, joka voidaan osoittaa suoraan liikuntarajoitteisille esimerkiksi vammaisneuvoston avulla. Myös yhteistyö Tampereen kaupungin esteettömyysasiamiehen kanssa on olennaista.

Talvipyöräily. Talvipyöräily on Suomessa ja myös Tampereen seudulla hyvällä tasolla moniin maihin verrattuna. Kuitenkin talvipyöräilyolosuhteet saavat yleisesti paljon kritiikkiä Suomessa, joten talvipyöräilyn ja olosuhteiden kehittämistä voidaan tarkastella erikseen. Teeman yhteydessä kannattaa viestiä muun muassa talvipyöräilymahdollisuuksista Tampereen kunnossapitokartan avulla ja kuvata A-kunnossapidon väylien kunnossapitoperiaatteet. Automaattisista laskentapisteistä saadaan tietoa pyöräilyn kehittämisestä talvikaudena.

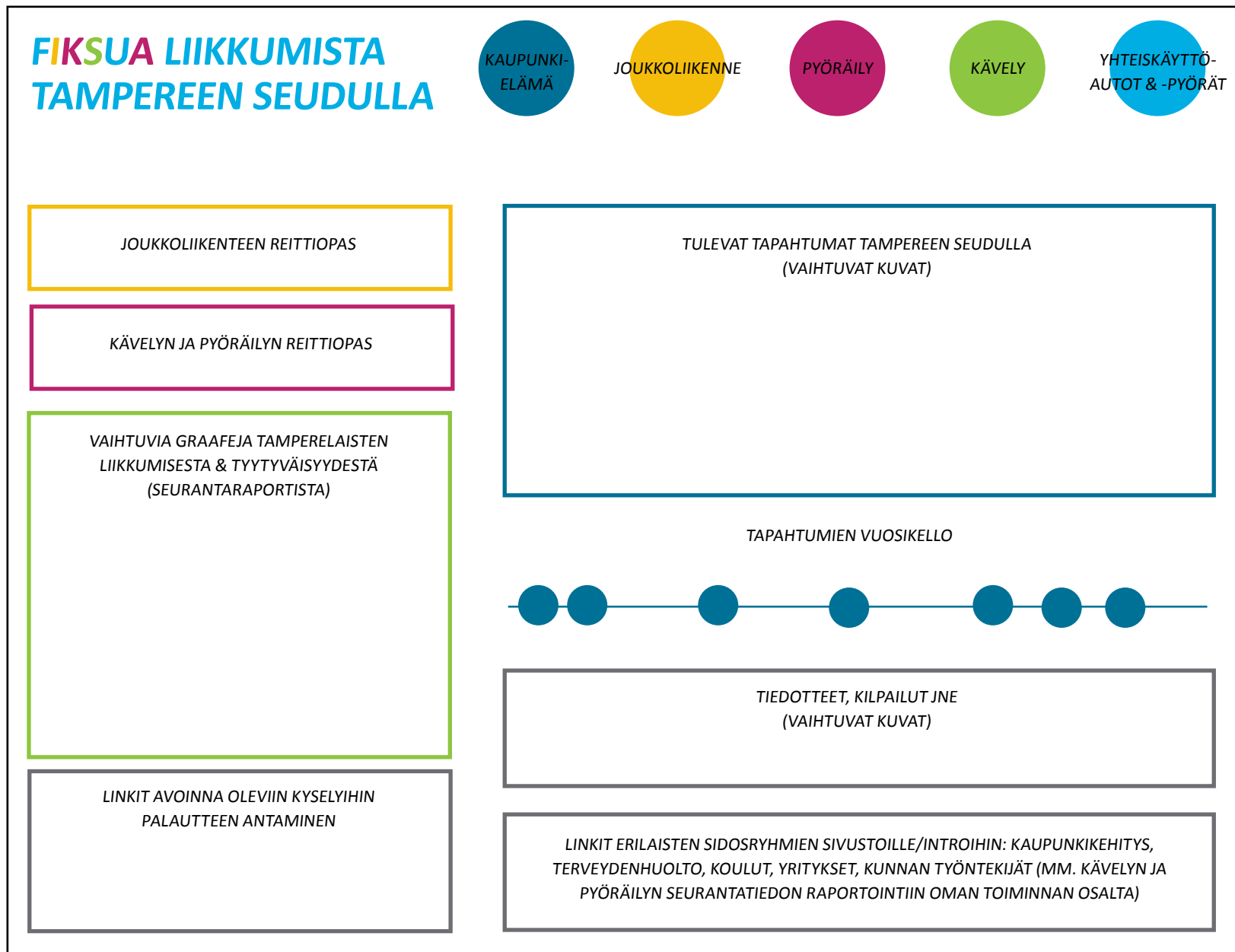
4.3 Internet-sivusto

Kävelyn ja pyöräilyn sekä tulevaisuudessa muunkin liikkumisen seurantatietoa voitaisiin nostaa esiin ns. fiksun liikkumisen sivustolla. Sivustoa on ideoitu seurantatyön aikana ja se toteutetaan osana liikkumisen ohjauksen hanketta vuonna 2015.

Sivusto voisi kattaa kaikki kulkevat ja siitä voisi muodostua vuorovaikutuskanava esimerkiksi suunnittelijoiden ja asukkaiden välille. Sivustolle voisi koota tällä hetkellä eri sivuilla sijaitsevat reittioppaat, tiedotteet ja palaute/keskustelukanavat, sitä voitaisiin hyödyntää fiksun liikkumisen ja kaupunkitapahtumien markkinointiin ja sieltä asukkaat voisivat saada tietoa erilaisista aktiivisen kaupunkielämän mahdollisuuksista. Sivuston kautta voidaan jakaa ajantasaiset ja yksityiskohtaiset tilastotiedot suunnittelijoiden ja muiden asiantuntijoiden käyttöön. (vrt. <http://tampere.liikennetilat-tot.fi/>)

Tällaista fiksun liikkumisen ja kaupunkielämän brändäystä on tehty mm. Peterborough'ssa Travel Choice -konseptilla. Fiksun liikkumisen käsittäminen yhtenä kokonaisuutena edistää järjestelmääjattelua ja kaupungin liikkumispalvelut ja -fasilitetit löytyvät yhdestä paikasta ja näyttäytyvät kokonaisuutena myös asukkaille.

LUONNOS FIKSUN LIIKKUMISEN (TYÖNIMI) -SIVUSTON MAHDOLLISET SISÄLLÖSTÄ

5. Seurannan seuraavat askeleet

Kävelyn ja pyöräilyn seurannan kehittämisen seuraavat askeleet eroavat Tampereen ja muiden kuntien osalta. Oheisessa kuvassa esitetään suositukset Tampereen, seudun muiden kuntien sekä seututoimiston seuraaviksi tärkeimmiksi toimenpiteiksi kävelyn ja pyöräilyn seurannan käynnistämiseksi. Tampereella laskentoja ja asukaskyselyitä tehdään jo vuosittain, joten toimenpiteet koskevat niiden laajentamista sekä uusien menetelmien käyttöönottoa.

Tampereella olisi arvokasta laajentaa kävelyyn liittyvää seurantaa myös oleskeluun, joka on merkittävä osa kaupungin julkisten tilojen käyttöä ja kaupunkielämää. Lisäksi Tampereella olisi hyvä määrittää periaatteet, joiden mukaisesti ennen-jälkeen -tutkimukset liitetään jatkossa osaksi kaupungin infrastruktuurihankkeita. Tampereella voitaisiin myös tutustua mahdollisuuksiin ottaa käyttöön uusia, esimerkiksi paikkaan sidottua tai käyttäjien todellista liikkumisdataa kerääviä sovelluksia, joiden avulla saataisiin tarkempaa tietoa liikennesuunnittelun ja kaupungin kehittämisen tueksi. Kehittäminen voitaisiin toteuttaa yhteistyönä muiden kaupunkien kanssa.

Kangasalla, Lempäälässä, Nokialla, Orivedellä, Pirkkalassa, Vesilahdella ja Ylöjärvellä tärkeimmät seuraavat askeleet ovat vuosittaisten laskentojen toteuttaminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa sekä asukaskyselyiden toteuttaminen.

Seututoimiston seuraaviin askeleisiin kuuluu seudullisen koordinoinnin ja seututoimiston roolin määrittäminen seurannassa yhteistyössä kuntien kanssa. Lisäksi seututoimisto ohjaa ns. fiksun liikkumisen sivuston käyttöönottoa ja vastaa seurantaraportin valmistelusta ja julkaisusta. Kävely ja pyöräily linkittyvät tiiviisti mm. joukkoliikenteeseen ja niinpä olisi tarkoituksenmukaista kehittää seudullista seurantaa yksittäisistä kulkutavoista kohti kestävän liikkumisen seurantaa.

SEURANNAN SEURAAVAT ASKELEET TAMPEREEN JA MUIDEN KUNTIEN SEKÄ SEUDUN OSALTA

TAMPERE

- 1 LASKENTOJEN LAAJENTAMINEN ALAKESKUKSIIN & AUTOMAATTILASKINTEN LISÄÄMINEN.
- 2 ASUKASKYSELYIDEN PÄIVITYS & TOTEUTUS JATKOSSA SEUTUYHTEISTYÖSSÄ.
- 3 OMAN TOIMINNAN SEURANTATIEDON KERÄÄMISEN ORGANISOINTI.
- 4 OLESKELU-TUTKIMUSTEN TOTEUTTAMISEN MÄÄRITTÄMINEN.
- 5 ENNEN-JÄLKEEN -TUTKIMUSTEN INTEGROINTI OSAKSI HANKKEIDEN TOTEUTTAMISTA.
- 6 MODERNIEN JA KUSTANNUSTEHOKKAIDEN MENETELMIEN KÄYTTÖÖNOTON SELVITTÄMINEN.

MUUT KUNNAT

- 1 VUOSITTAISTEN LASKENTOJEN TOTEUTTAMINEN.
- 2 ASUKASKYSELYIDEN TOTEUTTAMINEN.
- 3 OMAN TOIMINNAN SEURANTATIEDON KERÄÄMISEN ORGANISOINTI.

SEUTUTOIMISTO

- 1 SEURANNAN SEUDULLISEN KOORDINOINNIN MÄÄRITTÄMINEN MM. TYYTYVÄISYYSKYSELYIDEN TOTEUTUKSEN OSALTA.
- 2 SEURANTARAPORTIN VALMISTELU JA JULKAISU.
- 3 NS. FIKSUN LIIKKUMISEN SIVUSTON OHJAUS.
- 4 SEUDULLISEN SEURANNAN KEHITTÄMINEN EDELLEEN MUIDEN KULKUTAPOJEN OSALTA.

Työn aikana on laadittu kävelyn ja pyöräilyn seurantaan seuraavat taustamateriaalit:

1. Seurantamittarit ja niiden tuottamisen vastuutahot
2. Seurantaa varten tehtävät tutkimukset
3. Kävelyn ja pyöräilyn laskentapisteet
4. Tyytyväisyyskyselyn kysymyspatteristo
5. Kunnossapitokyselyn kysymyspatteristo
6. Koululaiskyselyn kysymyspatteristo

Lähteet:

Kujanpää, R. 2014. Seuranta osana kokonaisvaltaista pyöräilyn edistämistä Helsingissä. Diplomityö. Aalto-yliopisto, yhdyskunta- ja ympäristötekniikka.

Nordiske cyckelbyer. 2012a. 11 cities on 2 wheels for 3 years. The Nordic cycle cities project – Experience and results. Frederikshavn municipality.

Nordiske cyckelbyer. 2012b. Process plan for preparation of cycling account. Vekso Mobility.

Rantala, T. & Luukkonen, T. 2014. Kävelyn ja pyöräilyn seuranta - ohjeita mittariston kokoamiseen. Liikennevirasto, suunnitteluosasto. Helsinki 2014.

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla
Liite 1. Seurantamittarit ja niiden tuottamisen vastuutahot

1: seuranta aloitetaan heti
2: seuranta aloitetaan myöhemmässä vaiheessa
Tummennetulla mittarit, joille asetetaan tavoitteita

Seurantamittari	Seurantatiedon lähde	Alue, jolla mittaria seurataan				Tiedon keräämisen vastuutaho
		Seutu	Tre	Kehyskunnat	Ely	
Liikkumisen tunnusluvut						
Liikkumiskäyttäytyminen						
1 Kulkutapajakauma						Seututoimisto
- kaikki matkat yhteensä	HLT	1	1	1		
- työmatkat	HLT	1	1	1		
- koulu- ja opiskelumatkat	HLT	1	1	1		
- Tampereelle suuntautuvat ostos- ja vapaa-ajanmatkat	HLT	1	1	1		
- oman kunnan keskustaan suuntautuvat ostos- ja vapaa-ajanmatkat	HLT	1	1	1		
2 Talvipyöräilijöiden osuus pyöräilijöistä	HLT	1				Seututoimisto
	Laskennat		1	2	2	kunnat/liikenne ja ELY
3 Itsenäisesti liikuttujen koulumatkojen osuus	Koululaiskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/sivistys
Potentiaali						Seututoimisto
4 Lyhyiden automatkojen osuudet						
- alle 1 km	HLT	1	1	1		
- alle 3 km	HLT	1	1	1		
Liikennemäärä						
5 Liikennemäärät keskuksissa ja tärkeimmillä väylillä (ja arvio kulkutapaosuuden muutoksesta)	Laskennat		1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY
6 Liikennemäärät keskeisimmissä kohteissa	Laskennat		1	2		Kunnat/liikenne
Vaikutukset						
7 Käyttäjämäärien kehitys toimenpiteiden vaikutuksesta	ennen-jälkeen tutkimukset		1	2		Kunnat/liikenne

Seurantamittari	Seurantatiedon lähde	Alue, jolla mittaria seurataan				Tiedon keräämisen vastuutaho
Oma toiminta & liikkumisympäristö		Seutu	Tre	Kehyskunnat	Ely	
Strategia & tavoitteet						
8 Olemassa olevien strategioiden kuvaus	Strategiat, joissa KÄPY mukana	1	1	1		Seututoimisto, kunnat/liikenne
9 Asetettujen tavoitteiden toteutuminen	KÄPY-ohjelman seuranta	1	1	1	1	Seututoimisto, kunnat/liikenne ja ELY
10 Seudun kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelman toteutuminen	KÄPY-ohjelman seuranta	1				Seututoimisto
11 Kuntakohtaisten kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelmien toteutuminen	KÄPY-ohjelman seuranta		2	1 (K ja Y) 2 (muut)		Kuntien KÄPY-ryhmät
Resurssit						
12 Pyöräilyn investoinnit (€/asukas)	tilinpäätös		1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY
13 Markkinointikustannukset (€)	tilinpäätös		1	2	2	Kunnat/liikenne ja ELY
14 Kävelyn ja pyöräilyn väylien talvikunnossakustannukset (€)	tilinpäätös		1	2	1	Kunnat/liikenne ja ELY
15 Onko kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen nimetty vastuuhenkilöä/henkilöitä		1	1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY
Infrastruktuuri						
16 Liikenneverkon pituus ja laatu (km/tyyppi)	Paikkatieto		1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY
17 Toteutetut infrastruktuurin parantamistoimenpiteet	Tekn.toimi		1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY
18 Kuntoluokkaan 1 kuuluvien inventoitujen seudullisten ja alueellisten pääreittien osuus	Inventoinnit		1	2	2	Kunnat/liikenne ja ELY
19 Liityntäpysäköinnin määrä, laatu ja sijainti	Tekn.toimi		1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY
20 Julkisten ulkotilojen pyöräpysäköinnin määrä, laatu ja sijainti	Tekn.toimi		1			Tampere/liikenne
21 Istuinmahdollisuudet keskuksissa	Inventoinnit		2	2		Kunnat/puisto
22 Talvikunnossapitoperiaatteiden kuvaus	Tuotteistus		1	1	1	Kunnat/kunnossapito ja ELY
23 Parhaaseen talvikunnossapitoluokkaan kuuluvien väylien osuus	Tuotteistus		1	1	1	Kunnat/kunnossapito ja ELY
24 Talvikunnossapitopalautteen määrä & laatu	Asukaspalaute		1	1	1	Kunnat/kunnossapito ja ELY

Oma toiminta & liikkumisympäristö	Lähde	Seutu	Tre	Kehyskunnat	Ely	Vastuutaho
Maankäyttö						
25 YKR-vyöhykkeillä (joli ja kävely) asuvien osuus	MAL-seuranta	1				Seututoimisto
26 1, 3 ja 5 km:n päässä keskustoista asuvien asukkaiden osuus	MAL-seuranta	1				Seututoimisto
Turvallisuus						
27 Loukkaantuneita ja kuolleita vuodessa / kokonaissuorite	Vakuutusyhtiöiden liikennevahinkotilasto		1	1		Seututoimisto
28 Sosiaalinen turvallisuus kaduilla	Poliisin tilastot		2	3		Tampere/liikenne ja Seututoimisto
Markinointi ja tapahtumat						
29 Käpy edistämiskampanjat (kuvaus, määrä)	Liikkumisen ohjaus	1				Kunnat/viestintä
30 Käpy-tapahtumat (kuvaus, määrä, sijainti, osallistujamäärä ja kustannukset)	Liikkumisen ohjaus		1	1		Kunnat/viestintä
T&K						
31 2 v aikana valmistuneet T&K-hankkeet (kuvaus ja määrä)	Yhteistyö	1	1	1	1	Seututoimisto, Kunnat/liikenne ja ELY
Vaikutukset						
32 Kävelen ja pyörällä säästetyt CO ₂ -päästöt (kävely- ja pyörämatkojen suoritteen CO ₂ -päästöt, mikäli matkat olisi tehty henkilöautolla)	HLT	1				Seututoimisto
33 Kävelyn ja pyöräilyn aikaan saamien terveysvaikutusten laskennallinen taloudellinen hyöty	HEAT-laskennat		1	2		Kunnat/liikenne

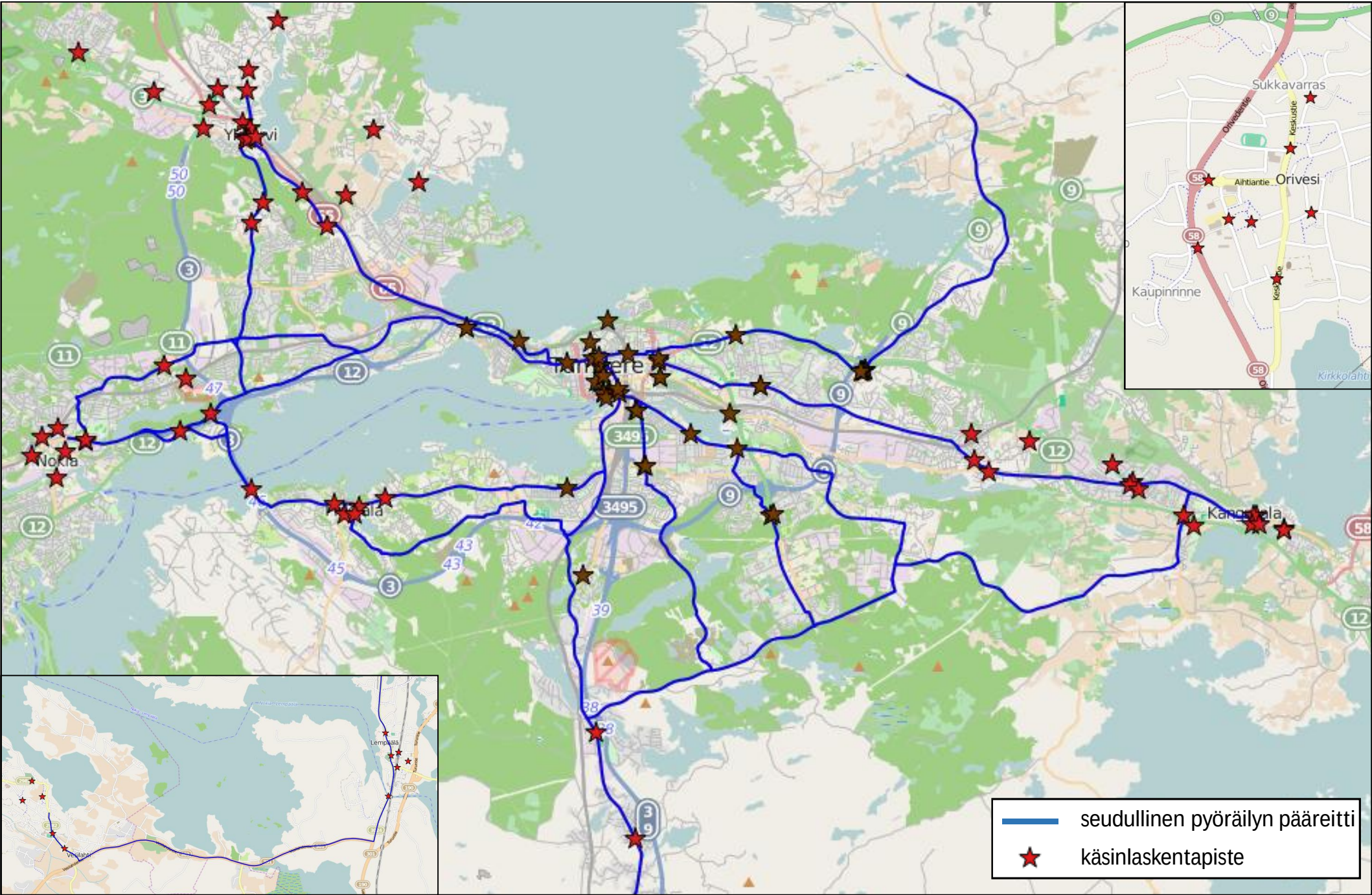
Seurantamittari	Seurantatiedon lähde	Alue, jolla mittaria seurataan				Tiedon keräämisen vastuutaho
Tyytyväisyys & näkemykset		Seutu	Tre	Kehyskunnat	Ely	
Imago						
34 Tyytyväisyys kuntaan	Tyytyväisyyskysely					Seututoimisto ja kunnat/liikenne
- pyöräilykuntana			1	1		
- kävelykuntana			1	1		
Liikenneympäristön laatu						
35 Tyytyväisyys liikkumisen sujuvuuteen	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
36 Tyytyväisyys väylien laatuun	Tyytyväisyyskysely		1	1	1	
37 Tyytyväisyys liikkumisympäristön miellyttävyyteen	Tyytyväisyyskysely		1	1		
38 Liikuntaesteisten tyytyväisyys liikkumismahdollisuuksiinsa	Tyytyväisyyskysely		1	1		
39 Tyytyväisyys erilaisten oleskelupaikkojen tarjontaan	Tyytyväisyyskysely		1	1		
Pyöräpysäköinti						
40 Tyytyväisyys pyöräpysäköintimahdollisuuksiin	Tyytyväisyyskysely		1	1	1	Seututoimisto ja kunnat/liikenne
Kunnossapito						
41 Tyytyväisyys väylien talvikunnossapitoon	Kunnossapitokysely		1	1	1	Kunnat/liikenne ja ELY Kunnat/liikenne
42 Tyytyväisyys tilapäisiin liikennejärjestelyihin tietyömaiden aikana	Tyytyväisyyskysely		1	1		
Turvallisuus						
43 Liikenneturvallisuuden tunne	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
44 Sosiaalisen turvallisuuden tunne päivällä/pimeällä	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
45 Turvallisuuden tunne koulumatkalla	Koululaiskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/sivistys
Matkaketjut						
46 Tyytyväisyys liityntäpysäköintimahdollisuuksiin	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
Maankäyttö						
47 Osuus asukkaista, joilla kävelyetäisyydellä kotoa sijaitsee erilaisia toimintoja	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
Tahtotila						
48 Kuinka vastaaja jakaisi 100 € kehittämisrahaa eri kulkutapojen kesken	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
Liikkumiskäyttäytyminen						
49 Henkilökohtaiset syyt kävellä/pyöräillä	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne
50 Ympäristöstä johtuvat syyt kävellä/pyöräillä	Tyytyväisyyskysely		1	1		Seututoimisto ja kunnat/liikenne

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla
Liite 2. Seurantaa varten tehtävät tutkimukset

Tutkimus	Toteutusajankohta ja -väli	Vastuutahot
Henkilöliikennetutkimus (HLT)	Vuodesta 2016 alkaen 5 vuoden välein. Tiedonkeräys koko vuosi.	Liikennevirasto ja seututoimisto
Mikä:	Otantaan perustuva henkilöliikennetutkimus. Valtakunnallista otantaa kasvatetaan seudun lisäotannalla.	
Miten:	Matkapäiväkirjakyse, johon mahdollista vastata internetissä, postitse tai puhelinhaastatteluna.	
Tulokset:	Liikkumisen tunnusluvut tilastollisesti luotettavasti.	
Käsinlaskennat	Kesäkuussa vuosittain	Seudun kunnat ja ELY
Mikä:	Lasketaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrät poikkileikkauksen eri osissa (KLV, ajorata) molempiin suuntiin. Mahdollisuuksien mukaan voidaan kirjata myös demografista tietoa (sukupuoli, ikä, liikuntarajoitteet) tai muita tietoja (pyöräilykypärän käyttö). Laskentapäivän säätila ja mahdolliset poikkeukset esim. rakennustyömaa kirjataan ylös.	
Miten:	Huipputuntilaskennat käsinlaskentana klo 15-17 Tampereella kesäkuun jokaisena päivänä ma-to. Seudun muissa kunnissa pyritään laskemaan vain sateettomina päivinä. Tampereella lasketaan osa pisteistä vuosittain ja osa kiertävästi, siten että laskenta vähintään 5 vuoden välein jokaisessa pisteessä. Seudun kunnissa lasketaan aluksi vuosina 2015 ja 2016 esitetyissä pisteissä ja tulosten perusteella päätetään tarkoituksenmukainen laskentaväli.	
Missä:	Tärkeimmät keskustojen ja alakeskusten sisään tuloväylät ja seudulliset pääreitit. Laskentapisteenä 3. Laskentoja voidaan toteuttaa myös muissa pisteissä asemakaavoituksen tarpeisiin esimerkiksi tuntilaskentana.	
Kehitysmahdollisuus:	Laskentoja voidaan myöhemmin lisätä kiinnostavien kohteiden ympäristöihin sekä aukioille, puistoihin, ostoskaduille jne. joissa voidaan laskea myös oleskelijoita.	
Tulokset:	Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden huipputunnin liikennemäärät.	
Automaattilaskennat	Jatkuva	Seudun kunnat ja ELY
Mikä:	Lasketaan jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrät laskentapisteessä.	
Miten:	Automaattilaskin kerää tietoa jatkuvasti tekniikasta riippuen joko induktiosilmukalla tai tutkalla.	
Missä:	Tampereella on 36 automaattilaskinta ja vuosittain lisätään 1-2 uutta laskinta. Muihin kuntiin on tavoitteena hankkia 1-2 automaattilaskinta, joiden paikat määritellään käsinlaskentatulosten perusteella.	
Tulokset:	Jalankulkija- ja pyöräilijämäärät ympäri vuoden. Tuloksista nähdään käyttäjämäärän vaihtelu kellonajan ja vuodenajan mukaan, mikä mahdollistaa kuntakohtaisten ja seudullisten tunti- ja kausivaihtelukertoimien määrittelyn.	
Ennen-jälkeen -tutkimukset	Tarvittaessa	Seudun kunnat ja ELY
Mikä:	Toimenpiteiden vaikuttavuuden mittausta toteuttamalla jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden käsinlaskennat ennen toimenpiteen toteutusta ja sen jälkeen.	
Miten:	Vastaavasti kuin käsinlaskennat, mutta laskenta-ajankohta määritellään toimenpiteen toteutuksen mukaisesti.	
Tulokset:	Toimenpiteen vaikutus jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määriin.	

Tutkimus	Toteutusajankohta ja -väli	Vastuutahot
Pyöräpysäköintipaikkojen inventoinnit	Kesä 2016	Kehyskunnat
Mikä:	Selvitetään julkisilla alueilla olevien pyöräpysäköintipaikkojen (ml. liityntäpysäköinti) nykytilanne.	
Miten:	Kesätyöntekijä, harjoittelija tai kunnan oma työntekijä kiertää julkiset alueet ja merkitsee ylös pyöräpysäköintipaikan sijainnin sekä telineiden määrän, tyypin, valmistajan ja kunnan. Tulokset kirjataan paikkatietokantaan.	
Tulokset:	Pyöräpysäköinnin lähtötilanne. Myöhemmin toteutettavat uudet pyöräpysäköintipaikat lisätään suoraan inventoinnin tuloksista muodostettuun paikkatietoon.	
Istumapaikkojen inventoinnit	Kesällä myöhemmässä vaiheessa	Seudun kunnat
Mikä:	Selvitetään keskustoissa ja alakeskuksissa olevien istumapaikkojen nykytilanne.	
Miten:	Kesätyöntekijä, harjoittelija tai kunnan oma työntekijä kiertää julkiset alueet ja merkitsee ylös istumapaikkojen sijainnin sekä penkkien määrän, tyypin, valmistajan ja kunnan. Tulokset kirjataan paikkatietokantaan.	
Tulokset:	Istuinmahdollisuuksien lähtötilanne. Myöhemmin toteutettavat uudet istuinpaikat lisätään suoraan inventoinnin tuloksista muodostettuun paikkatietoon.	
Pyöräilyreittien kuntoinventoinnit	Keväällä	Seudun kunnat
Mikä:	Selvitetään pyöräilyreittien kunto.	
Miten:	Mitataan kolmipyöräisellä tutkimuspolkupyörällä pyöräreittien ominaisuudet: päällysteen pintakunto, ajoratamerkintöjen kunto (ml.suojatiet) sekä turvallisuuspuutteet, joita ovat mm. näkemä- ja kaidepuutteet, puuttuvat liikennemerkkit, kuivatuspuutteet sekä liian korkeat reunakivet suojateilla. Kuntoinventoinnit toteutetaan konsulttitoimeksiantona, siten että pääreittien inventoinnit toistetaan noin 5 vuoden välein.	
Tulokset:	Väylien kuntoluokitus asteikolla 1-5 sekä erilaisia teemakarttoja kuten päällysteen kunto tai ajoratamerkintöjen kunto.	
HEAT-laskennat	Kunnan käpy-ohjelman laatimisen yhteydessä	Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Vesilahti
Mikä:	HEAT (Health Economic Assessment Tool) on maailman terveysjärjestön WHO:n kehittämä laskentamenetelmä, jonka avulla voidaan arvioida lisääntyvän kävelyn ja pyöräilyn terveyshyötyjä.	
Miten:	Laskenta suoritetaan erikseen kävelylle ja pyöräilylle. Nettityökalu laskee kävelyn tai pyöräilyn aikuisväestön kuolleisuutta vähentävän vaikutuksen ja sitä kautta saatavan taloudellisen hyödyn. Lähtötietoina tarvitaan kävelyn ja pyöräilyn nykyiset ja tavoitellut määrät, hyötyvän väestön määrä sekä yleisiä muuttujia kuten kuolleisuusaste, ihmishengen arvo ja laskenta-aika. Tulosten hyödyntämisessä tulee tuntea laskennan käyttörajoitukset.	
Tulokset:	Lisääntyneestä pyöräilystä ja kävelystä saatavat terveyshyödyt euroina. Terveystoimen säästöjä voidaan suhteuttaa pyöräilyn edistämiseen käytettäviin resursseihin.	

Tutkimus		Toteutusajankohta ja -väli	Vastuutahot
Tyytyväisyyskysely		Vuodesta 2016 alkaen joka toinen vuosi loka-marraskuussa	Tampere ja seutuyhteistyö
Mikä:	Selvitetään kyselyllä seudun asukkaiden tyytyväisyyttä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteisiin.		
Miten:	Koko seudulla yhteinen avoin internetkysely. Kysytään liikkumistottumuksista, tyytyväisyydestä ja näkemyksistä erotellen kävely ja pyöräily omiksi kyselyikseen. Tyytyväisyyskyselyn kysymysluonnokset liitteenä 4.		
Kehitys- mahdollisuus:	Avoimen kyselyn sijaan voidaan toteuttaa otantaan perustuen internet- tai postikyselynä tai puhelinhaastatteluna tai kohdistaa kysely vain pyöräilijöille ja kävelijöille esim. tiedottamalla kyselystä reittien varrella.		
	Kyselyyn voidaan lisätä karttapalauteosuus, jos halutaan paikkaan sidottuja kehittämissuhteita.		
Tulokset:	Kävelijöiden ja pyöräilijöiden tyytyväisyys kävelyn ja pyöräilyn olosuhteisiin.		
Kunnossapitokysely		Vuodesta 2016 alkaen joka vuosi keväällä	Tampere ja seutuyhteistyö
Mikä:	Selvitetään kyselyllä seudun asukkaiden tyytyväisyyttä teiden ja katujen sekä kävely- ja pyöräilyväylien talvihoitoon.		
Miten:	Koko seudulla yhteinen avoin internetkysely. Kysytään tyytyväisyydestä kuluneen talven talvihoidon tasoon. Kunnossapitokyselyn kysymysluonnokset liitteenä 5.		
Kehitys- mahdollisuus:	Avoimen kyselyn sijaan voidaan toteuttaa otantaan perustuen internet- tai postikyselynä tai puhelinhaastatteluna tai kohdistaa kysely vain pyöräilijöille ja kävelijöille esim. tiedottamalla kyselystä reittien varrella.		
	Kyselyyn voidaan lisätä karttapalauteosuus, jos halutaan paikkaan sidottuja kehittämissuhteita.		
Tulokset:	Kävelijöiden ja pyöräilijöiden tyytyväisyys kävely- ja pyöräilyväylien talvihoitoon.		
Koululaiskysely		Vuodesta 2016 alkaen 3 vuoden välein loppusyksystä	Seututoimisto
Mikä:	Koululaisten liikkumistottumuksia ja mielipiteitä koulumatkan turvallisuudesta kartoittava kysely.		
Miten:	Wilma- ja Helmi-järjestelmien avulla peruskouluille, lukioille ja Tredun toteutettava lyhyt kysely. Alakoululaisten osalta vanhemmat vastaavat, yläkoululaiset ja 2. asteen oppilaat vastaavat itse. Koululaiskyselyn kysymysluonnokset liitteenä 6.		
Kehitys- mahdollisuus:	Kyselyn sijaan (alakouluilla) opettaja voi kerätä tiedot tunnilla. Menetelmä mahdollistaa muuta liikenneaiheista opetusta ja keskustelua liikkumisesta koulun ympäristössä.		
Tulokset:	Käsitys koululaisten liikkumistottumuksista ja turvallisuudentunteesta.		

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla
Liite 4. Tyytyväisyyskyselyn kysymykset

A. Taustatiedot

Kysytään sekä pyöräily- että kävelykyselyssä.

A1. Missä kunnassa asut?

- Kangasala
- Lempäälä
- Nokia
- Orivesi
- Pirkkala
- Tampere
- Vesilahti
- Ylöjärvi
- Muu

A2. Millä alueella asut?

- Kuntakohtaisesti asuinalueet

A3. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

A4. Mihin ikäryhmään kuulut?

- Alle 18 vuotta
- 18 – 24 vuotta
- 25 – 34 vuotta
- 35 – 49 vuotta
- 50 – 65 vuotta
- Yli 65 vuotta

A5. Montako henkilöä kuuluu talouteesi? Laske itsesi mukaan.

- Numerovaihtoehdot 1-10 tai enemmän

A6. Onko taloudessasi kouluikäisiä tai alle kouluikäisiä lapsia?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

A7. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten pääasiallista toimintaasi tällä hetkellä?

- Koululainen tai opiskelija
- Työssä
- Työtön tai lomautettu
- Eläkeläinen
- Työelämän ulkopuolella
- En osaa sanoa

A8. Kuinka pitkä etäisyys kotoasi on päivittäin käyttämäsi kohteeseen kuten työpaikkaan, kouluun tai vapaa-ajan kohteeseen?

- Alle 1 km
- 1-3 km
- 3-5 km
- 5-10 km
- yli 10 km
- Ei säännöllistä kohdetta
- En osaa sanoa

A9. Kuinka monta henkilöautoa taloudessasi on vakituisesti käytettävissä?

- Ei autoa
- 1 auto
- 2 autoa
- Enemmän kuin 2 autoa

A10. Kuinka monta toimivaa polkupyörää taloudessasi on käytettävissä?

- Numerovaihtoehdot 0-10 tai enemmän

A11. Kuinka usein teet Tampereen kaupunkiseudulla matkoja henkilöautolla?

- 5-7 päivänä viikossa
- 2-4 päivänä viikossa
- Yhtenä päivänä viikossa
- Harvemmin
- En koskaan
- En osaa sanoa

A12. Kuinka usein teet Tampereen kaupunkiseudulla matkoja bussilla tai junalla?

- 5-7 päivänä viikossa
- 2-4 päivänä viikossa
- Yhtenä päivänä viikossa
- Harvemmin
- En koskaan
- En osaa sanoa

PYÖRÄILYKYSELY

B. Pyöräilytottumukset

- B1. Kuinka usein pyöräilet lumettomaan aikaan?
- 5-7 päivänä viikossa
 - 2-4 päivänä viikossa
 - Yhtenä päivänä viikossa
 - Harvemmin
 - En koskaan
 - En osaa sanoa
- B2. Kuinka usein pyöräilet talvella?
- 5-7 päivänä viikossa
 - 2-4 päivänä viikossa
 - Yhtenä päivänä viikossa
 - Harvemmin
 - En koskaan
 - En osaa sanoa
- B3. Mikä on tavanomaisen pyörämatkasi tarkoitus?
- Työmatka
 - Koulu-/opiskelumatka
 - Ostosmatka
 - Asiointimatka
 - Matka harrastukseen tai muu vapaa-ajan matka
 - Ulkoilu ja liikunta, pyöräilyharrastus
 - Muu
- B4. Kuinka pitkä tavanomainen pyörämatkasi on?
- Alle 1 km
 - 1-3 km
 - 3-5 km
 - 5-10 km
 - yli 10 km

- B5. Kuinka usein pyöräilit kuluneena kesäkautena Tampereen keskustassa?
- Päivittäin tai viikoittain
 - Useita kertoja kesän aikana
 - Muutamia kertoja
 - En lainkaan
 - En osaa sanoa
- B6. Pyöräiletkö toistuvasti kotikunnastasi muihin Tampereen seudun kuntiin?
- Kyllä, Kangasalle
 - Kyllä, Lempäälään
 - Kyllä, Nokialle
 - Kyllä, Orivedelle
 - Kyllä, Pirkkalaan
 - Kyllä, Tampereelle
 - Kyllä, Vesilahdelle
 - Kyllä, Ylöjärvelle
 - En pyöräile muihin kuntiin
 - En osaa sanoa
- B7. Mitkä ovat tärkeimmät syyt pyöräillä?
- Valitse enintään kolme tärkeintä.
- Hinta
 - Nopeus
 - Helppo ja kätevä tapa liikkua
 - Riippumattomuus aikatauluista
 - Myönteiset vaikutukset kuntoon ja terveyteen
 - Ympäristösyöt
 - Ulkoilu ja virkistys
 - Ystävien tapaaminen pyöräillessä
 - Ei ole autoa käytettävissä
 - Muu syy
 - En osaa sanoa

C. Tyytyväisyys pyöräilyolosuhteisiin

- C1. Kuinka tyytyväinen olet kuntaasi pyöräilykuntana? Olen
- erittäin tyytyväinen
 - melko tyytyväinen
 - melko tyytymätön
 - erittäin tyytymätön
 - en osaa sanoa

Kysymysten C2-C4 arviointi asteikolla "erittäin tyytyväinen", "melko tyytyväinen", "melko tyytymätön", "erittäin tyytymätön", "en osaa sanoa"

- C2. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin pyöräilyn ominaisuuksiin omalla asuinalueellasi?
- Pyöräilyväylien määrä
 - Pyöräilyn sujuvuus (reittien jatkuvuus, risteysjärjestelyt, opastus)
 - Pyöräilyväylien laatutaso (leveys, erottelu jalankulusta, reunakivet risteysissä)
 - Pyöräilyväylien kunto (asfaltin kunto ja pinnan tasaisuus)
 - Pyöräily-ympäristön miellyttävyys
 - Liikenneturvallisuuden tunne
 - Tilapäiset pyöräilyjärjestelyt tietyömaiden kohdalla (kiertoreitit ja opastus)
 - Pyöräpysäköintimahdollisuudet joukkoliikenteen pysäkeillä (pyörätelineiden määrä ja niiden laatu)
 - Pyöräpysäköintimahdollisuudet muilla julkisilla alueilla (pyörätelineiden määrä ja niiden laatu)

- C3. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin pyöräilyn ominaisuuksiin kuntasi keskustassa?
Kysytään vain kehyskuntien asukkailta.
- Pyöräilyväylien määrä
 - Pyöräilyn sujuvuus (reittien jatkuvuus, risteysjärjestelyt, opastus)
 - Pyöräilyväylien laatutaso (leveys, erottelu jalankulusta, reunakivet risteyksissä)
 - Pyöräilyväylien kunto (asfaltin kunto ja pinnan tasaisuus)
 - Pyöräily-ympäristön miellyttävyys
 - Liikenneturvallisuuden tunne
 - Tilapäiset pyöräilyjärjestelyt tietyömaiden kohdalla (kiertoreitit ja opastus)
 - Pyöräpysäköintimahdollisuudet joukkoliikenteen pysäkeillä (pyörätelineiden määrä ja niiden laatu)
 - Pyöräpysäköintimahdollisuudet muilla julkisilla alueilla (pyörätelineiden määrä ja niiden laatu)
- C4. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin pyöräilyn ominaisuuksiin Tampereen keskustassa?
- Pyöräilyväylien määrä
 - Pyöräilyn sujuvuus (reittien jatkuvuus, risteysjärjestelyt, opastus)
 - Pyöräilyväylien laatutaso (leveys, erottelu jalankulusta, reunakivet risteyksissä)
 - Pyöräilyväylien kunto (asfaltin kunto ja pinnan tasaisuus)
 - Pyöräily-ympäristön miellyttävyys
 - Liikenneturvallisuuden tunne
 - Tilapäiset pyöräilyjärjestelyt tietyömaiden kohdalla (kiertoreitit ja opastus)
 - Pyöräpysäköintimahdollisuudet joukkoliikenteen pysäkeillä (pyörätelineiden määrä ja niiden laatu)
 - Pyöräpysäköintimahdollisuudet muilla julkisilla alueilla (pyörätelineiden määrä ja niiden laatu)

D. Pyöräilyn edistäminen

- D1. Mikä seuraavista lisäisi omaa tai perheenjäsenesi pyöräilyä? Voit valita useita.
- Uusien pyöräteiden ja -kaistojen rakentaminen
 - Pyöräteiden laadun parantaminen (leventäminen, pyöräilyn erottaminen jalankulusta, asfaltin uusiminen)
 - Risteysten sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen (reunakivien poistaminen, etuajo-oikeus autoiluun nähden, värien käyttö)
 - Pyöräreittien viitoituksen ja opasteiden parantaminen
 - Pyöräpysäköintimahdollisuuksien parantaminen (määrä ja laatu)
 - Pyöräteiden talvikunnossapidon tehostaminen (auraus, hiekoitus)
 - Autoliikenteen nopeusrajoituksen alentaminen (20-30 km/h) keskusta-alueilla
 - Autoilun kustannusten nouseminen (P-maksut, ruuhkamaksut)
 - Autoilun hidastuminen (ruuhkat)
 - Joukkoliikenteen kehittäminen (liityntämatkat pyörällä)
 - Liikkumiskasvatuksen lisääminen kouluissa
 - Pyöräilyn terveyshyödyistä tiedottaminen
 - Pyöräreiteistä tiedottaminen
 - Pyöräilytapaturmien järjestäminen
 - Kunnolliset sosiaalililat määränpäässä (pukuhuoneet, suihkut, vaatteiden kuivatus- ja säilytysmahdollisuus)
 - Pyöräilen/pyöräilemme jo niin paljon kuin mahdollista
 - Ei mikään

- D2. Miten pyöräilyn houkuttelevuus on mielestäsi kehittynyt viimeisen kahden vuoden aikana kunnassasi?
- Lisääntynyt paljon
 - Lisääntynyt jonkin verran
 - Pysynyt samana
 - Vähentynyt
 - En osaa sanoa
- D3. Jos houkuttelevuus on mielestäsi lisääntynyt edes jonkin verran, niin mikä tähän on syynä?
- Uudet väylät ja muu uusi infrastruktuuri
 - Olevan pyöräilyinfrastruktuurin parantaminen
 - Parantuneet pyöräpysäköintimahdollisuudet
 - Turvallisuuden tunteen lisääntyminen
 - Kampanjat, tapahtumat tai muu markkinointi
 - Pyöräilyn näkyvyys mediassa
 - Pyöräilyyn kannustava yleisilmapiiiri
 - Muu syy
 - En osaa sanoa
- D4. Ehdotuksesi tärkeimmäksi pyöräilyä lisääväksi toimenpiteeksi?
- Avoin vastausmahdollisuus

E. Liikenneinvestointien käyttöprioriteetit

- E1. Miten jakaisit kunnassasi 100 € seuraavien liikennemuotojen kehittämisen kesken?
- Kävely	___ €
- Pyöräily	___ €
- Joukkoliikenne	___ €
- Autoliikenne	___ €
- En osaa sanoa	

KÄVELYN JA OLESKELUN KYSELY

B. Kävelytottumukset

- B1. Kuinka monta kävelymatkaa teet keskimäärin päivässä? Kävelymatkoja ovat myös matkat bussipysäkillä.
- En kävele ollenkaan
 - 1
 - 2
 - 3
 - 4-6
 - 7 tai enemmän
 - En osaa sanoa
- B2. Kuinka paljon aikaa kulutat päivittäisiin kävelymatkoihin?
- Alle 15 min
 - 15-30 min
 - 30-45 min
 - 45-60 min
 - yli 60 min
- B3. Kuinka usein liikut kävellessäsi oman kuntasi keskustassa?
- 5-7 päivänä viikossa
 - 2-4 päivänä viikossa
 - Yhtenä päivänä viikossa
 - Harvemmin
 - En koskaan
 - En osaa sanoa
- B4. Kuinka usein liikut kävellessäsi kuluneena kesä kautena Tampereen keskustassa? Kysytään vain kehyskuntien asukkailta.
- Päivittäin tai viikoittain
 - Useita kertoja kesän aikana
 - Muutamia kertoja
 - En lainkaan
 - En osaa sanoa

- B5. Mikä on tavanomaisen kävelymatkasi tarkoitus?
- Työmatka
 - Koulu-/opiskelumatka
 - Ostosmatka
 - Asiointimatka
 - Matka harrastukseen tai muu vapaa-ajan matka
 - Ulkoilu ja liikunta, kävelyharrastus
 - Muu
- B6. Kuinka pitkä tavanomainen kävelymatkasi on?
- Alle 500 m
 - 500 m-1 km
 - 1-2 km
 - 2-5 km
 - yli 5 km
- B7. Mitkä ovat tärkeimmät syyt kävellä? Valitse enintään kolme tärkeintä.
- Hintaa
 - Nopeus
 - Helppo ja kätevä tapa liikkua
 - Riippumattomuus aikatauluista
 - Myönteiset vaikutukset kuntoon ja terveyteen
 - Ympäristösyys
 - Ulkoilu ja virkistys
 - Ystävien tapaaminen kävellessä
 - Ei ole autoa käytettävissä
 - Muu syy
 - En osaa sanoa

C. Tyytyväisyys kävelyolosuhteisiin

- C1. Kuinka tyytyväinen olet kuntaasi kävelykuntana? Olen
- erittäin tyytyväinen
 - melko tyytyväinen
 - melko tyytymätön
 - erittäin tyytymätön
 - en osaa sanoa

Kysymysten C2-C4 arviointi asteikolla ”erittäin tyytyväinen”, ”melko tyytyväinen”, ”melko tyytymätön”, ”erittäin tyytymätön”, ”en osaa sanoa”

- C2. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin kävelyn ominaisuuksiin omalla asuinalueellasi?
- Kävelvyäylien määrä
 - Kävelyn sujuvuus (reittien jatkuvuus, risteysjärjestelyt, opastus)
 - Kävelvyäylien laatutaso (leveys, erottelu pyöräilystä, pintamateriaalit)
 - Kävelvyäylien kunto (pinnan tasaisuus)
 - Esteettömyys
 - Kävely-ympäristön miellyttävyys
 - Liikenneturvallisuuden tunne
 - Sosiaalisen turvallisuuden tunne päivällä
 - Sosiaalisen turvallisuuden tunne pimeällä
 - Tilapäiset jalankulkujärjestelyt tietyömaiden kohdalla (kiertoreitit ja opastus)
 - Levähdys- ja oleskelupaikat

C3. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin kävelyn ominaisuuksiin oman kuntasi keskustassa? Kysytään vain kehyskuntien asukailta.

- Kävelyväylien määrä
- Kävelyn sujuvuus (reittien jatkuvuus, risteysjärjestelyt, opastus)
- Kävelyväylien laatutaso (leveys, erottelu pyöräilystä, pintamateriaalit)
- Kävelyväylien kunto (pinnan tasaisuus)
- Esteettömyys
- Kävely-ympäristön miellyttävyys
- Liikenneturvallisuuden tunne
- Sosiaalisen turvallisuuden tunne päivällä
- Sosiaalisen turvallisuuden tunne pimeällä
- Tilapäiset jalankulkujärjestelyt tietyömaiden kohdalla (kiertoreitit ja opastus)
- Levähdys- ja oleskelupaikat

C4. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin kävelyn ominaisuuksiin Tampereen keskustassa?

- Kävelyväylien määrä
- Kävelyn sujuvuus (reittien jatkuvuus, risteysjärjestelyt, opastus)
- Kävelyväylien laatutaso (leveys, erottelu pyöräilystä, pintamateriaalit)
- Kävelyväylien kunto (pinnan tasaisuus)
- Esteettömyys
- Kävely-ympäristön miellyttävyys
- Kävelymatkojen toimivuus
- Kävelymatkojen houkuttelevuus
- Liikenneturvallisuuden tunne
- Sosiaalisen turvallisuuden tunne päivällä
- Sosiaalisen turvallisuuden tunne pimeällä
- Tilapäiset jalankulkujärjestelyt tietyömaiden kohdalla (kiertoreitit ja opastus)
- Levähdys- ja oleskelupaikat
-

C5. Mitä mieltä olette seuraavien väittämien kanssa?

Arviointi asteikolla "samaa mieltä", "eri mieltä", "en osaa sanoa"

- Minulla on päivittäistavarakauppa kävelymatkan päässä asuinpaikastani.
- Minulla on joukkoliikenteen pysäkki tai asema kävelymatkan päässä.
- Minulla on kahvila tai ravintola kävelymatkan päässä asuinpaikastani.
- Minulla on lasten leikkipaikka kävelymatkan päässä.
- Minulla on liikuntapaikkoja kävelymatkan päässä asuinpaikastani.
- Minulla on vihreitä alueita kävelymatkan päässä asuinpaikastani.
- Minulla on hyvät mahdollisuudet harrastaa liikuntaa ulkona asuinalueellani.
- Minulla on hyvät mahdollisuudet viettää aikaa ulkona asuinalueellani.
- Minulla on hyvät mahdollisuudet viettää aikaa ulkona keskustassa.
- Löydän helposti rauhaa ja hiljaisuutta asuinalueeltani.

D. Kävelyn edistäminen

D1. Mikä seuraavista lisäisi omaa tai perheenjäsenesi kävelyä? Voit valita useita.

- Kävelypainotteisten alueiden ja kävelymatkojen rakentaminen keskustaan
- Lähipalvelujen lisääntyminen
- Kävelyväylien laadun parantaminen (leventäminen, jalankulun erottaminen pyöräilystä, tasaisempi pinta)
- Kävelyreittien varustelun parantaminen (penkit, valaistus)
- Kävelyreittien viitoituksen ja opasteiden parantaminen
- Kävely-ympäristön kehittäminen (vihreys, siisteys, taide)
- Suojateiden sujuvuuden ja turvallisuuden parantaminen (liikennevaloissa pidempi ylitysaika ja esteettömyyden parantaminen, korotukset)
- Autoliikenteen nopeusrajoituksen alentaminen (20-30 km/h) keskusta-alueilla
- Kävelyväylien talvikunnossapidon tehostaminen (auraus, hiekoitus)
- Liikkumiskasvatuksen lisääminen kouluissa
- Kävelyn terveyshyödyistä tiedottaminen
- Kävelyreiteistä tiedottaminen
- Kävelytapahotumien järjestäminen
- Kunnolliset sosiaalitytöt määränpäässä (pukuhuoneet, suihkut, vaatteiden kuivatus- ja säilytysmahdollisuus)
- Kävelen/kävelemme jo niin paljon kuin mahdollista
- Ei mikään

D2. Miten kävelyn houkuttelevuus on mielestäsi kehittynyt viimeisen kahden vuoden aikana kunnassasi?

- Lisääntynyt paljon
- Lisääntynyt jonkin verran
- Pysynyt samana
- Heikentynyt
- En osaa sanoa

D3. Jos houkuttelevuus on mielestäsi lisääntynyt edes jonkin verran, niin mikä tähän on syynä?

- Uudet väylät ja muu uusi infrastruktuuri
- Olevan kävelyinfrastruktuurin parantaminen
- Lisääntyneet istuin- ja oleskelumahdollisuudet
- Turvallisuuden tunteen lisääntyminen
- Kampanjat, tapahtumat tai muu markkinointi
- Kävelyn näkyvyys mediassa
- Kävelyyän kannustava yleisilmapiiiri
- Muu syy
- En osaa sanoa

D4. Ehdotuksesi tärkeimmäksi kävelyä lisääväksi toimenpiteeksi?

- Avoin vastausmahdollisuus

E. Liikenneinvestointien käyttöprioriteetit

E1. Miten jakaisit kunnassasi 100 € seuraavien liikennemuotojen kehittämisen kesken?

- Kävely _____ €
- Pyöräily _____ €
- Joukkoliikenne _____ €
- Autoliikenne _____ €
- En osaa sanoa

F. Liikenneympäristön soveltuvuus liikuntaesteisille

F1. Onko sinulla jokin liikkumista haittaava este?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa / en halua vastata

Kysymykset F2-F4 kysytään vain liikuntaesteisiltä.

F2. Kuinka tyytyväinen olet liikkumismahdollisuuksiisi

Arviointi asteikolla "erittäin tyytyväinen", "melko tyytyväinen", "melko tyytymätön", "erittäin tyytymätön", "en osaa sanoa"

- Asuinalueellasi kesällä
- Asuinalueellasi talvella
- Kuntasi keskustassa kesällä
- Kuntasi keskustassa talvella

F3. Mikä haittaa eniten liikkumistasi asuinalueellasi?

- Avoin vastausmahdollisuus

F4. Mikä haittaa eniten liikkumistasi keskustassa?

- Avoin vastausmahdollisuus

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla
Liite 5. Kunnossapitokyselyn kysymykset

A. Taustatiedot

A1. Missä kunnassa asut?

- Kangasala
- Lempäälä
- Nokia
- Orivesi
- Pirkkala
- Tampere
- Vesilahti
- Ylöjärvi
- Muu

A2. Mitä kunnan/kaupunginosaa arvioit (alue, jolla liikut pääsääntöisesti)

- Kuntakohtaisesti asuinalueet

A3. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

A4. Mihin ikäryhmään kuulut?

- Alle 18 vuotta
- 18 – 24 vuotta
- 25 – 34 vuotta
- 35 – 49 vuotta
- 50 – 65 vuotta
- Yli 65 vuotta

B. Kysymykset talvikunnossapidosta

B1. Talvikunnossapidon taso, väylien hoito

- a) pääkaduilla
- b) asunto- ja kokoojakaduilla
- c) kevyen liikenteen väylillä
- d) jalkakäytävillä

on mielestäni

- erittäin huono: liikkuminen vaarallista ja ajoittain mahdotonta
- huono: liikkuminen vaikeaa ja satunnaisesti mahdotonta
- heikko: liikkuminen pääsääntöisesti ongelmallista
- kohtalainen: liikkuminen sujuu muutamasta ongelmasta huolimatta
- hyvä: liikkuminen yleensä ongelmattomasti
- erittäin hyvä: tasoa voi jopa laskea kustannusten säästämiseksi
- en osaa sanoa

B2. Talvikunnossapidon toimenpideaajat (lumisateiden aikana/jälkeen, liukkauden ilmetessä)

- a) pääkaduilla
- b) asunto- ja kokoojakaduilla
- c) kevyen liikenteen väylillä
- d) jalkakäytävillä

on mielestäni

-
- erittäin huono: väylät heikossa kunnossa viikkoja
- huono: väylät huonossa kunnossa useita päiviä
- heikko: väylät heikossa kunnossa useita päiviä
- kohtalainen: väylät tulevat kohtuulliseen kuntoon muutamassa päivässä
- hyvä: pääväylät kohtalaisessa kunnossa aamulla, muut väylät kohtuulliseen kuntoon päivällä
- erittäin hyvä: pääväylät hyvässä kunnossa aamulla, muut väylät kohtuulliseen kuntoon aamun aikana
- en osaa sanoa

B3. Vapaamuotoinen palaute talvikunnossapidosta tai kyselystä.

- Avoin vastausmahdollisuus

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla
Liite 6a. Koululaiskyselyn kysymykset alakouluille

A. Taustatiedot

A1. Asuinkunta

- Kangasala
- Lempäälä
- Nokia
- Orivesi
- Pirkkala
- Tampere
- Vesilahti
- Ylöjärvi
- Muu

A2. Koulu tai oppilaitos

- Kuntakohtaisesti alakoulut

A3. Oppilaan luokka-aste

- Esikoululainen
- 1. Luokka
- 2. Luokka
- 3. Luokka
- 4. Luokka
- 5. Luokka
- 6. Luokka

A4. Kyselyyn vastaa

- oppilas
- huoltaja

B. Kysymykset koulumatkasta

B1. Kuinka pitkä on yhdensuuntainen koulumatkasi?

- Alle 1 km
- 1-3 km
- 3-5 km
- 5-10 km
- 10 -20 km
- Yli 20 km

B2. Miten saavut yleensä kouluun?

- Kävelen ilman aikuista saattajaa
- Kävelen aikuisen kanssa
- Pyörällä ilman aikuista saattajaa
- Pyörällä aikuisen kanssa
- Koulukuljetuksella (bussi tai taksi)
- Autolla
- En osaa sanoa

B3. Kuinka turvalliseksi koet koulumatkasi eri kulkumuodoilla?

Arviointi asteikolla "erittäin turvallinen", "melko turvallinen", "melko turvaton", "erittäin turvaton", "en osaa sanoa"

- Kävely
- Pyöräily
- Koulukuljetus
- Henkilöauto

B4. Onko sinulla toimivaa polkupyörää?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Kävelyn ja pyöräilyn seuranta Tampereen kaupunkiseudulla
Liite 6b. Koululaiskyselyn kysymykset yläkouluille, lukioihin ja Tredun toimipisteisiin

A. Taustatiedot

A1. Asuinkunta

- Kangasala
- Lempäälä
- Nokia
- Orivesi
- Pirkkala
- Tampere
- Vesilahti
- Ylöjärvi
- Muu

A2. Koulu tai oppilaitos

- Yläkoulut ja kaikki Tampereen seudun toisen asteen oppilaitokset

A3. Oppilaan luokka-aste

- 7. Luokka
- 8. Luokka
- 9. Luokka
- 10. Luokka
- Lukion tai ammattikoulun 1. vuosi
- Lukion tai ammattikoulun 2. vuosi
- Lukion tai ammattikoulun 3. vuosi

B. Kysymykset koulumatkasta

B1. Kuinka pitkä on yhdensuuntainen koulumatkasi?

- Alle 1 km
- 1-3 km
- 3-5 km
- 5-10 km
- 10 -20 km
- Yli 20 km

B2. Miten saavut yleensä kouluun?

- Kävelen
- Pyörällä
- Mopolla kuljettajana
- Mopoputolla kuljettajana
- Mopolla tai mopoputolla kyydissä
- Autolla kuljettajana
- Autolla vanhemman kyydissä
- Autolla kaverin kyydissä
- Koulukuljetuksella (bussi tai taksi)
- Bussilla
- Junalla
- En osaa sanoa

B3. Kuinka turvallisiksi koet koulumatkasi eri kulkumuodoilla?

Arviointi asteikolla "erittäin turvallinen", "melko turvallinen", "melko turvaton", "erittäin turvaton", "en osaa sanoa"

- Kävely
- Pyöräily
- Mopo tai mopoputo
- Bussi
- Henkilöauto

B4. Onko sinulla toimivaa polkupyörää?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa